

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele.

Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NOGLE OPLYSNINGER
OM
HANS JOHANSEN OG HUSTRU
FRU TRINEKES SLÆGT.

Kilder

til foreliggende har været en Række Kirkebøger, trykte Biografier, Topografier, Skyld- og Panteprotokoller samt andre Arkivalier i Landsarkivet i Aabenraa og Provinsarkivet i Kiel. — Udarbejdet 1934-35.

J. FROST.

Denne Bog tilhører: *Mrs Pastor Ludvigsen*

Aabenraa

*Tort Liv er som en Dag,
men Slægtens Liv er langt.*

Naar jeg gennem Museumsinspektør J. Frost har samlet min Hustrus og min Slægts Stamtavler, maa den umiddelbare Anledning søges i den Interesse for Slægtsgranskning, der er opstaaet i vor Tid, og omend der ikke er opnaaet store Ting ved Efterforskningen, har Grundlaget for en evt. senere Udbygning af Kendskabet til Slægtens enkelte Medlemmer dog kunnet fastlægges.

Som Fællestræk for de fire Slægtsgrene, der findes omtalt her, kan fremhæves, at de alle tilhører Landbo- og Haandværkerstanden, idet der kun untagelsesvis findes Embedsmænd, Lærere og lign. indenfor de enkelte Grene, og at saa godt som ingen har været bosiddende udenfor de egentlige Aabenraa og Tønder Amter, saa selv i Sidelinjerne har næsten alle Enner kunnet søges fra Vugge til Grav i disse Amter.

I national Henseende har de tre af Grenene altid været dansksindede Slesvigere, hvilket Forhold selv Ud-lændingstiden 1864-1920 - paa en enkelt Undtagelse nær - ikke har kunnet ændre, hvorimod den jepsenske Gren ved Nationaltankens Opvaagen har været slesvig-holstensksindet og i Dag findes i Hjemmetyskernes Rækker.

I en for Landet kritisk Tid, da vi har fremmed Besættelse, og midt i en Verdenskrig af Dimensioner, som aldrig før er set, udsendes denne Bog i Lid til, at Gud vil bevare Slægterne videre, som han har bevaret dem hidtil.

AABENRAA, i Oktober 1940.

H. JOHANSEN.

I.

SLÆGTEN FRA KARLSVRAA.

1. KARLSVRAA.

UDE paa den flade midtslesvigske Jord, hvor Uge Bæk løber sammen med Terkelsbøl Aa til eet Vandløb, Grønaaen, ligger Gaarden Karlsruva. I kort Afstand længer mod Vest, ligeledes ved Grønaaen, ligger Bylderup Sogns anden adelige Gaard, den historisk kendte Hajstrupgaard.

Paa Karlsruva har Slægten Johansen, efter hvad der nu paa Grundlag af Dokumenter, Kirkebøger og Tingbøger kan paavises, haft sit Hjem i over to Hundrede Aar. Karlsruva var da et hertugeligt Lensfogderi, fra omkring 1600 under Maarkær i Angel, og Mændene paa Karlsruva var hertugelige, senere kongelige Lensfogder. Under dette Lensfogderi hørte et betydeligt hertugeligt, fra Indlemmelsen i 1721 af kongeligt Strøgods i Nord- og Mellemslesvig.

Karlsruva var oprindelig en adelig Gaard, som allerede nævnes 1238 og 1245, da Dominus Lago de Karlsruva — Ridder Lave af Karlsruva — en af de fornemste Mænd paa Egnen, ejede Gaarden. Senere kom Gaarden i Rantzauernes Besiddelse. 1470 og 1486 optræder Væbner Eler Rantzau fra Karlsruva paa Slogs Herreds Ting, 1494 og 1496 hans Søn Otto. 1493 er opført en Otto Rantzau fra Karlsruva blandt Studenterne ved Rostock Universitet. 1496 solgte Brødrene Henrik, Otto, Poul, Hans, Claus og Joakim Rantzau Karlsruva med »Tilbehør«, hvoriblandt Landsbyen Duborg i Bylderup Sogn og Gaarden Vestergaard i Burkal Sogn til Hertug Frederik paa Gottorp, den senere Kong Frederik I, for 4000 Rigsdaler, en mægtig Sum.

Rantzauerne er efter Salget blevne siddende paa Karlsruva som hertugelige Forpagtere eller Fogder. Endnu Aar 1500 nævnes nemlig Henrik Rantzau fra Karlsruva, der faldt i Slaget ved Hemmingstedt i Ditmarsken sammen med mange andre nord-slesvigske Adelsmænd: Henrik Sture fra Gammelgaard, Jørgen

Ahlefeldt fra Søgaard, Hans Ahlefeldt fra Tørring. Hartvig Reventlow fra Gram og Eggert Gjordsen fra Solvig.

Omkring hundrede Aar senere knyttedes Karlsvraa til Godset eller Amtet Maarkær i Angel, og Fogderne paa Karlsvraa var fra nu af maarkærskede Lensfogder. Maarkær Gods, som 1335 tilhørte Emike Limbæk, solgtes 1391 til tyske Munke, Antoni-Brødrene fra Tempsin i Meklenborg, der gjorde Hovedgaarden til et Kloster. Efter Munkenes Fordrivelse ved Reformationen annekterede Hertugen paa Gottorp Klosteret med alt dets Jordegods og gjorde det til et Domænegods, som Hertugerne i den følgende Tid, naar de var i Pengeforlegenhed, pantsatte for Laan hos rige Adelsmænd. Til Godset blev lagt to andre angelske Storgaarde, Sattrupholm og Dollerød. Det saaledes forstørrede Gods kom til at omfatte store Strøg af Angels fede Jord.

Fra omkring 1600 ansattes en Amtsskriver paa Maarkær, som under Tilsyn af Amtmanden paa Gottorp styrede disse store Besiddelser. Samtidig blev de hertugelige Fogderier Langsted i Sydslesvig og Karlsvraa i Nordslesvig lagt sammen med Maarkær. Disse: Maarkær Gods, Fogderierne Langsted og Karlsvraa, udgjorde saa med deres vidt omkring spredte Gaarde og Godser og talrige Undersaatter Maarkær Amt.

Det fremgaar heraf, at Karlsvraa oprindeligt ingen Tilknytning har haft til Maarkær, endvidere, at Karlsvraa Lensfogderi allerede har eksisteret, da denne Forbindelse omkring Aar 1600 kom i Stand. Rimeligvis er det blevet oprettet kort efter Hertugens Overtagelse af Gaarden.

1777 ophævede Kongen Fogderierne. Aaret efter udstykkedes Maarkær, der dengang var paa ca. 900 Tønder, hvortil kom Fæstejorden: 3.715 Tønder. Det udstykkede Gods og Fogderierne indlemmedes i de Amter, hvori de laa. Undersaatternes »Tjenesteplicht« (d. v. s. Hovpligt) ophævedes. De blev frie Selvejrbønder. Alene paa Sognene Jørls og Egebæks usle Sandjord i Langsted Fogderi kunde denne Frigørelse ikke gennemføres.

I Frederik Hansens »Vollständige Staatsbeschreibung des

Herzogthums Schleswig« fra 1770 — altsaa syv Aar før Fogderiets Ophævelse — siges der om Karlsruaa, at »dets Undersaatter er spredt i Tønder, Haderslev, Aabenraa og Flensborg Amter«. Mellem disse Besiddelser har Lensfogden fra Karlsruaa færdes til Hest. De hertugelige og kongelige Embedsmænd var dengang beredne og holdt efter Embedets Størrelse een eller flere Heste.

Ved Ophævelsen indlemmedes fra Karlsruaa Lensfogderi i
Tønder Amt 16 Plove,
i Aabenraa Amt 1 Plov.

Endvidere indlemmedes fra Mellemslesvig 41 Plove i Flensborg Amt, men nogle af disse har vel hørt under Langsted. Hvad der indlemmedes i Haderslev Amt oplyses ikke.

Til Sammenligning kan nævnes, at Aabenraa Bys Skatteplovstal omkring samme Tid var 50.

I selve Bylderup Sogn hørte under Lensfogderiet, da Ophævelsen fandt Sted: Gaarden Karlsruaa, 7 Bol, dvs. Gaarde, i Bylderup, 1 Bol i Lendemark og nogle Kaadnerstede.

Om Jordbruget paa Karlsruaa for rigelig 100 Aar siden siges i Schröders Topografi fra 1837: »Agerlandet ligger lavt og kaster i vaade Somre ikke meget af sig, Engene derimod leverer en Overflødighed af Hø.«

Man maa huske, at Landbruget paa disse Strøg i høj Grad er afhængig af Udnyttelsen af de store Enge langs med Aaerne, tidligere dog langt mere end nu, da Agerjorden kan afvandes, og Kunstgødningen enormt har øget ogsaa Udbyttet af Agerjorden. Østeregnen har sit rige Foraar med Bøgeskovene og frugtbare Marker. Intet kan dog sammenlignes med en stemningfuld Vesteregns Aften i Høbjergningstid, naar Arbejdet i Engene er endt, og Luften er fyldt, — paa Vejene, mellem Gaardene og overalt, — med stærk, krydret Duft fra den velbjergede Hø. Saadanne Aftener huskes og binder Folk til Stavnen.

Nu er det gamle Karlsruaa delt i to. 1927 blev der østfor Gaarden opført en ny Gaard, hvortil Halvdelen af Jorden blev lagt. Gaardens Areal var paa dette Tidspunkt 102 Hektar: 70 Hektar Ager, 32 Hektar Eng. Altsaa helt anselige Enge. For Ti-

den (1940) ejes de to Karlsruua Gaarde af Brødrene Kristian og M. Matthiesen, begge gode danske Mænd.

De nuværende Bygninger paa Karlsruua er ikke mere de gamle fra Adels- eller Lensfogedtiden. De er opført af den sidste af Slægten paa Gaarden, J e n s J o h a n s e n, der i 1792, da Landbruget havde begyndt at tage et nyt Opsving, lod bygge nye Stald- og Ladebygninger. I 1803, da Datteren Ingeborg, hans eneste Barn, giftede sig, opførte han dernæst ogsaa et nyt Stuehus. Nogle af Bygningerne, i hvert Fald en stor Lade, er senere fjernede igen.

2. LENSFOGED ANDERS MICHELSEN TIL KARLSVRAA OG GUNDER.

Den første af Slægten, vi har kunnet samle sikre Oplysninger om, er **Anders Michelsen**, som i sidste Halvdel af seks-ten Hundrederne er Lensfoged paa Karlsvraa. Blandt Altergæsterne i Bylderup Kirke Søndagen Oculi 1665 staar opført:

Andersz Michelsen et uxor et filii: Marcus, Michel, Hans, Johan, Karlsvraae. (Anders Michelsen og Hustru og Sønner fra Karlsvraa.)

Anders (i Kirkebogen ogsaa: *Andres*) Michelsen døde i Foraaret 1678. Af den angivne Alder ved hans Død fremgaar, at han er født omkring 1618. Hans Kone, **Gunder**, overlevede ham i mange Aar. Hun var født ca. 1619 og døde 1703, begravet 10. Søndag i Trinitatis. Vi ved ikke, naar hun var født, hvis Datter hun var, eller naar hun og Anders Michelsen har holdt Bryllup. Derimod kender vi Navnene paa deres Børn.

Blandt Fadderne ved Barnedaab i Sognet nævnes hyppigt Anders Michelsen og Sønner. Den Skik, at byde Karlsvraaerne til Faddere, holdt sig ogsaa under det følgende Slægtled. De har haft Raad til at give gode Gaver.

Anders Michelsen havde en særlig Tjener, som nævnes 1663, 64 og 65 (i Kirkebogen paa Latin: *Servus*, 1665 dog: »Svend«). Denne særlige Tjener hed Gregorius Kallesen, 1667 var hans Navn: Jes. Det formodes, at »Svenden« har været skrivekyndig og bl. a. været Lensfogdens Kontorhjælp.

Først blandt Altergæsterne Nytaarsdag 1680 staar opført:

Gunder Anderses oc hendesz Sønner
i Karlsvraa.

Faderen var da allerede død og den ældste Søn, Marcus, gift i Klorntved. Aaret i Forvejen, 1. Søndag efter Hellig Tre-konger, staar opført:

Johan Andersen, Karlszvræa, Michel, Nicolai
og derisz Moder.

Det fremgaar heraf, at der foruden de allerede nævnte ogsaa har været en Søn, som hed Nikolaj. Vi kan derefter opstille følgende Liste over Anders Michelsen og Gunders Børn:

1. Marcus Andersen, gift ca. 1670 paa en af Korntved Gaardene ved Tønder. Han har faaet Gaarden med Konen. Deres Børn var:

- a) Andreas eller Anders, født i Oktober 1672.
- b) Hanna, født i Marts 1674.
- c) Anna Margreth, født i April 1676.
- d) Cæcilie, født i Oktober 1682.
- e) Hans, født i Maj 1686.

Der har rimeligvis ogsaa været en Datter med Navnet Gunder.

2. Nikolaj Andersen, der giftede sig til en Gaard i Øbjerg, Arrild Sogn. Herom i Arrild Kirkebog 1682:

Nicolas Andersøn och Zitzel Jørgens Datter sunt cop. den 15. May.

3. Michel Andersen, gift 1682 med Ellen Peders Datter i Bylderup. Deres Børn var:

- a) Anders, døbt 3. 1. 1684.
- b) En Datter, døbt 21. 1. 1685 (Navnet har Præsten glemt at indføre i Kirkebogen).
- c) Peder, født 1687.
- d) Bold, døbt 25. Sdg. i Trinitatis 1692.
- e) Marcus, døbt 21. 1. 1696.

Maaske var der endnu flere Børn. Michel Andersen var en fremtrædende, anset Mand paa Bylderup-Eggen og nævnes ofte.

4. Hans Andersen, som blev gift med Birthe Nissen, Hajstrup, vistnok fra Hajstrupgaard. Han kom som gammel Mand tilbage til Karlsvræa og fik sit Ophold der. Døde paa Karlsvræa 1741, rigelig 93 Aar gammel. Han efterlod saa vidt ses ingen Børn.

5. Johan Andersen, født 13. Marts 1650, død 1725, begravet 11. April. Gift Trinitatis Søndag 1681 med Maren Lille, Andenpræsten i Bylderup, Frederik Lillius Datter. Hendes Fød-

selsaar og -dag ukendt. Hun døde 1733, begravet 3. Juni. —
Om dem se næste Slægtled.

Der foreligger et Vidnesbyrd om Slægtens Tilstedeværelse paa Karlsvraa længe før Anders Michelsen og Gunders Tid. Det fremkom under en Retsstrid, der i Aarene 1647—50 beskæftigede Domstolene. Anders Michelsen fik da Lejlighed til udtrykkelig at fremhæve, at hans F a r og B e d s t e f a r havde dyrket Karlsvraas Jorder, før han selv fik Gaarden. Hvad Faderen og Bedstefaderen hed, meddeles desværre ikke. At Faderen har baaret Fornavnet Michel, er klart; det fremgaar af Anders Michelsens eget -sen Navn. Bedstefaderen kan have baaret Fornavnet A n d e r s. Men samtidig med, at Anders Michelsen nævner Faderen og Bedstefaderen, tilføjer han »i u m i n d e l i g e T i d e r«, hvilket synes at pege endnu længere tilbage. Det kan formodes, at Anders Michelsens Forfædre har overtaget Lensfogderiet, efter at Rantzauerne havde trukket sig tilbage.

Som gammel adelig Gaard har Karlsvraa selvfølgelig haft Særjord, dvs. Jord, som laa udenfor Byfællesskabet. Gaardens Beliggenhed langt fra Landsbyen, ude mellem Duborg, Fredstrup og Bylderup Bymarker, tyder i det hele taget paa, at intet af dens Jord har hørt under Byfællesskabet. Karlsvraas Stilling, helt eller delvis udenfor Byfællesskabet, var i hvert Fald Aarsagen til Striden, som nemlig gjaldt Markskellet mellem Bylderup Bys Fællesjord og Karlsvraas Jorder. Som et under Striden fremdraget Tingsvidne synes at vise, havde Striden om disse Skel været i Gang allerede Hundrede Aar i Forvejen.

Striden gjaldt bl. a. en lille Eng, som vistnok hed »Suerholm«, og som laa under Karlsvraa, men som Bylderupperne gjorde Krav paa. Ved Siden af, at Klagevejen betraadtes, antog Striden voldsomme Former. Bylderupperne, der jo var mange mod een, søgte at skræmme Anders Michelsen. Fra Øvrighedens Side nedsattes der sluttelig en Kommission, vistnok med Amtmanden over det daværende store Tønder Amt, den kendte Wolf Blomme, i Spidsen for at faa Sagen undersøgt og Dom

afsagt. Kommissionen mødte en Dag i 1647 ved de omstridte Skel i Marken og afhørte Parterne. Karlsvraas Interesser varetoget af Anders Michelsen selv, samt af Amtsforvalteren for de maarkærse Besiddelser, Marquard Bornholt. Kommissionen blev ført hen til et Sted vestfor Gaarden, hvor der stod en Sten, som i Henhold til et Tingsvidne fra 1550, som Michelsen foreviste, dengang var bleven fastslaaet som værende en af Grænse-skelstenene mellem Karlsvraa og Bylderup. Michelsen havde rejst en Baake (lang Stang) ved Stenen, for at Stedet skulde kunne ses paa Afstand. Derefter fortsatte man hen til de øvrige Skelsten, nemlig Stenene Nr. 1, 2, 3, 4 og 5. Bymændene fra Bylderup fulgte med, og ved hver enkelt af Stenene blev der gjort et Ophold, for at Parterne kunde faa Tid til at udtale sig. Michelsen imødegik, siges der i Beretningen, de af Bylderupperne fremsatte Paastande.

Et af Stridspunkterne samlede sig om Grænsesten Nr. 5, hvor der før havde været Vand, men hvor der Aar efter Aar var skyllet Jord til, saa der nu var en Eng. Bylderupperne forlangte denne Eng anerkendt som deres. Anders Michelsen afviste Kravet. Han hævdede, at hans Forfædre havde haft Brugsretten til Engen i 30, 40, 50 Aar og endnu længere. Dette kunde Bylderupperne heller ikke benægte. De indrømmede endog frit, at deres Forfædre ikke havde slaaet Græs længere ud end til en Pæl, som dengang stod rejst ude i Vandet.

Striden virkede ophidsende, man prøvede paa at gøre Anders Michelsen bange og led og ked af det hele, og at faa Myndighederne til at tro, at han var en Mand, der fo'r frem med Vold og Overgreb og derfor burde sættes fra Gaard og Embede.

9. Juli 1647 indgav en Bonde i Bylderup, Peter Hansen, en lögumklostorsk Undersaat, dvs. Fæster paa en Gaard, der før Reformationen havde tilhørt Klostret, men nu blev registerført under Lögumkloster Amt, en tredobbelt Klage over Anders Michelsen, nemlig til hans nærmeste Foresatte: Maarkær Amt, til Landsøvrigheden: det hertugelige Kancelli paa Gottorp, og til den lokale Øvrighed: Herredsfogden over Slogs Herred, Hans Nissen paa Hajstrupgaard. Anders Michelsen havde, paastod

Peter Hansen, slaaet ham, og han forlangte Michelsen straffet under Anvendelse af »Tvangsmidler« samt dømt til at betale ham »Lægeløn« og dygtigt for »Svie og Forsømmelse« samt at paalægge ham alle Omkostningerne.

Anders Michelsen svarede omgaaende paa Klagen, nemlig allerede den 15. Juli 1647. Han skildrer i sit Indlæg Sammenhængen som følger:

Peter Hansen kom en Morgen meget tidlig til mig i mit eget Hus, endnu før jeg var ude af Sengen, og fo'r løs paa mig med ophidset Snak: Jeg skulde øjeblikkelig erklære mig, om jeg med det gode eller ej vilde give ham hans Jord tilbage, og skønt jeg ganske stilfærdigt afviste ham, vedblev han at udfordre og tirre mig. Jeg blev saa nødt til at staa ud af Sengen, og der skete ikke andet, end at jeg tog den Stok, han havde med sig, ud af Hænderne paa ham og gav ham et Rap eller nogle Rap over Skulderen og Armen, hvad han ikke kunde tage Skade af. Ikke desmindre har han ladet sig indlægge i Løgumkloster og tærer der. Han gaar endog med den ene Arm bundet til en Træskinne, for at det skal se ud, som om den er brækket og i Stykker. Meningen er, at denne hans Tilstand skal faa Indflydelse paa Retten til Jorden, hvilket jeg dog ikke kan føje ham i, eftersom min Bedstefar og Far og jeg selv i umindelige Tider har dyrket denne Jord og haft den i Fæste fra Deres Fyrstelig Durchlaughtighed.

Anders Michelsen foreslaar for at komme til Bunds i Sagen, at to upartiske Borgere fra Tønder faar anvist at tage Skøn over den Skade, der korporligt skal være voldt Peter Hansen. Saafremt det ikke passer, hvad han søger at give det Udseende af, da at frikende ham selv for Ansvar og Forpligtelse med Hensyn til Lægeudgifter og Tæring og lade ham vedblive uhindret at udøve sine Fæsterettigheder.

Det blev en langvarig Proces. Endnu 25. August 1650 omtales den som en Appellsag. Dommen kendes ikke. Den har formodentlig givet Anders Michelsen Oprejsning. Han bevarede i hvert Fald Gaard og Embede i Arv til sine Efterkommere.

Anders Michelsens Tid var en vanskelig Tid, Trediveaars

Krigen og Svenskerkrigenes Tid. Hans Bedstefar og tildels ogsaa hans Far havde haft det bedre, med Overflod i Landet og rige Forhold. Nu blev Landet gentagende plyndret af fremmede Krigsfolk, mange Gaarde kom til at ligge forladt og øde, og Befolkningen udtyndedes stærkt ved Savn og store Farsot: Pesten i 1628 og den langt sværere i 1659—60. Ind imellem kom der Perioder med Opgang for Landbruget. Det endelige blev dog en Nedgang, der maatte søges Aarhundreder tilbage for at finde Magen til, og hvis Følger vedblev at virke endnu hundrede Aar frem i Tiden. Ogsaa Anders Michelsens Fogderi kom til at omfatte øde og afbrændte Gaarde, og de Restancer, som ikke kunde inddrives, blev efterhaanden store. Tiderne gjorde Varetagelsen af Embedet besværlig.

Der var rundt i Sognene smaa Lensfogder for adelige Godser, egentlig Sognefogder for disse. Lensfogderiet paa Karlsvraa var noget helt andet. Det var et Embede af stort Omfang, et fuldstændigt Amtsforvalter Embede. Anders Michelsen har i denne urolige Tid ofte maattet være borte fra Hjemmet, til Hest, for at føre Tilsyn med de vidt omkring spredte Besiddelser og for at inddrive Landgilde og andre Afgifter. Men her havde han jo ogsaa en Medhjælper, »en Svend«.

Anders Michelsen var som nævnt født ca. 1618. Tingsvidnet fra 1550, som han fremlagde, da Striden om Markskellene stod paa, kan have været fra hans Bedstefars Tid. Det kan ogsaa have været et Slægtled ældre. Saa langt tilbage havde hans Slægt allerede den Gang siddet paa Karlsvraa som hertugelige Lensfogder.

Anders?

Lensfoged til Karlsruva.
født 15...?, - død 15...?

Michel.....?

Lensfoged til Karlsruva.
født 15...?, - død 16...?

Anders Michelsen,
Lensfoged til Karlsruva,
født ca. 1618, - død 1678, begravet 30. Maj,
60 Aar gammel. Gift med **Gunder,**
født 1619, død 1703, bisat 10. Sdg.
i Trinitatis, 84 Aar gammel.

<i>Marcus Andersen.</i>	<i>Nikolaj Andersen,</i>	<i>Michel Andersen,</i>
siden ca. 1670 ved	gift 15. Maj 1682 med	gift 1. Sdg. i Trinitatis
Giftermaal Ejer af en	<i>Sidsel Jørgens Datter</i> 1682 med <i>Ellen Peders</i>	<i>Datter</i> i Bylderup.
Gaard i Korntved ved	paa en Gaard i Øbjerg,	
Tønder.	Arrild Sogn.	Anset fremtrædende
		Bonde.

Hans Andersen,
gift med *Birthe Nissen*
fra Hajstrup (Hajstrup-
gaard?). Født 1647, død
paa Karlsruva 1741.

Johan Andersen,
Lensfoged til Karlsruva, født 13.
3. 1650, - død i April 1725, gift
Trinitatis Søndag - 1. Juni 1681 -
med **Maren Lillie,** Andenpræsten
i Bylderup **Frederik Lillius Datter.**
Hun døde i Maj 1733,
bisat den 3. Juni.

3. JOHAN ANDERSEN OG MAREN LILLIUS DATTER.

Efter Michel Andersens Død i 1678 overdroges Gaarden og Lensfogderiet til Sønnen **Johan Andersen**. Det er dog næppe sket straks. Johan Andersen var en af de yngre af Michel Andersen og Gunders fem Sønner, maaske den yngste. Maaske har han haft særlige Evner til at styre Lensfogderiet, og iøvrigt fik Brødrene efterhaanden ved Giftermaal selv Gaarde og Hjem. Ved Faderens Død i 1678 har han været omkring 28 Aar gammel. Tre Aar senere, Trinitatis Søndag 1681, giftede han sig med **Maren Lille**, Andenpræsten i Bylderup Frederik Lillius's Datter. Om deres Vielse i Kirkebogen:

Bylderup.
Anno 1681 Dnca. Trin. Copulati:
Johan Anderszen i Carlsvraa
oc
Maren Lilles Datter.

Deres Børn var (her medtages Fadderlisterne, da de viser, hvorledes Forbindelsen med Brødrene og andre Slægtninge opretholdtes, og hvem man iøvrigt drev Selskabelighed med):

1. **Magdalene Johans Datter**, født 1682, døbt 22. Juni, død 1683, begravet 6. Sdg. i Trin.

Faddere ved hendes Daab var:
Hans Jørgen Hagen Buka fra Vestergaard,
Magdalene Cruses fra Stoltelund,
Jes Hansens Datter fra Hajstrup.

2. **Andreas Johansen**, født 1683, døbt 10. Søndag i Trinitatis.

Faddere:
Præsten Ægidius' Datter Marinke,
Markus Andersen fra Korntved,
Hans Kallesen fra Jyndeved.

Som ældste Søn overtog han Karlsvraa og Lensfogderiet efter sin Fader. Han var ikke gift og efterlod ingen Livsarvinger. Da han døde, 27. Maj 1756, vendte derfor hans

Yngste Broder, Hans Johansen, der var Forpagter paa den store Gaard Klægsbølgaard, tilbage og overtog Karlsvraa og Fogderiet.

3. Christine Johans Datter, født 1686, døbt 21. Juli.

Faddere:

Michel Andersen, Bylderup,
Ellen Hanses, Bylderup,
Esther Markusdatter fra Korntved.

4. Gunder Johans Datter, født 1689, døbt 9. Januar.

Faddere:

Nicolas Andersen fra Øbjerg i Arrild Sogn,
Maren Hanses fra Jyndevad,
Marcus Datter fra Korntved.

5. Hanna Johans Datter, født 1691, døbt den 4. November.

Faddere:

Hans Hansen junior,
Marcus Andersens Hustru fra Korntved,
Ane Sophie.

Hanna blev aldrig gift, hun døde paa Karlsvraa 1751, begravet 6. August. Derimod blev hun Guðmoder til mange Børn, idet hun flittigt blev benyttet som Fadder ved Barnedaab.

6. Kalle Johansen, født 1694, døbt 7. Marts.

Faddere:

Kalle Hansen, Jyndevad,
Hans Christensen, Hajstrup,

Birte Hanses, Hajstrup. (Broderen Hans Andersens Hustru.)

Kalle Johansen levede i mange Aar ugift hjemme paa Gaarden hos sin ligeledes ugifte Broder. Deltog livligt i Familiefester paa Egnen. Derpaa giftede han sig 9. Oktober 1755, 61 Aar gammel, med den 24 Aar yngre Kirsten Jacobs Datter og fik med hende en større Gaard i Fredstrup. Han døde 17. December 1762 og blev begravet Anden Juledag. Han efterlod foruden Enken en Datter: Maren, født 1756. Enken giftede sig 26. Oktober 1765 med Hans Petersen fra Solderup. I dette Ægteskab ingen Børn. Hun døde 28. Juli 1776, 57 Aar gammel. Datteren Maren giftede sig 5. November 1778 med Bolsmanden Hans From fra Kolstrup, der fik Gaarden med hende.

7. **Madlen Johansen**, født 1697.

Faddere:

Ellen Peders, Hajstrup,

Jørgen Hansen, Bylderup,

Christen Kliplevs Datter fra Rends.

8. **Hans Johansen**, født 1699, døbt 18. Februar, død kort efter Daaben, begravet 22. Februar.

Faddere:

Hans Hansen, Lendemark,

Marcus Andersens Søn fra Korntved,

Anna Dorthea Funk fra Bylderup.

9. **Hans Johansen**, født 1701, døbt 3. Søndag i Advent.

Faddere:

An Dorotea Funk, Bylderup, (Herredsfoged Funks Kone.)

Hans Hansen, Bylderup,

Marcus Andersens Søn fra Korntved.

Johan Andersen døde i Begyndelsen af April Maaned 1725, 75 Aar, 4 Uger og 1 Dag gammel, og blev begravet den 11. April i Bylderup Kirke, inde i selve Kirken, under Kirkegulvet. Hans efterlevende Hustru lagde en fint ornamenteret Dæksten af blaagraa ølandsk Kalksten paa hans Grav, den smukkeste Gravsten i Kirken. Desværre er denne Sten, som der dog var ofret Penge og Kunst paa, og ved hvis Anbringelse Familien formodentlig har ydet Kirken klækkeligt Vederlag, da den senere fjernes fra Kirkerummet, bleven anbragt foran Indgangen til Kirken, og Indskriften er nu næsten slidt bort. Slig Pietetsløshed er dog ikke vist mod Stenene fra Hajstrupgaard, da de fjernes.

Af Indskriften, der er affattet paa Tysk, kan endnu læses følgende:

Gott allein die Ehre.
HIER RUHET BEIE DIE
GEBEINE SEINER SEHLICHEN
ELTERN DER WEILANDT
EHRBARE UND WOLL FUR-
NEHME HERR JOHANN ANDERSSEN

De følgende ca. seks Linjer er bortslidt. — Ogsaa Samtiden har syntes, at Karlsruva Stenen var smuk og værd at nævne frem for Kirkens øvrige. Over halvtreds Aar senere findes i Pontoppidans »Danske Atlas«, i Afsnittet om Bylderup Kirke, følgende Notits:

I Kirken ere 5 Begravelser. Et henhører til Carlsruvae, hvorpaa er en Liigsteen over Johan Andersen, Morkirkisk Lehnsmænd i Carlsruvae. For Alteret er Præsternes Begravelse. De øvrige tre hører til Hajstrup Gaard.

Karlsruvaernes Gravsted i Kirken var arvelig Ejendom. Johan Andersens Forfædre fra Karlsruva var bleven bisat der før ham.

ANERÆKKER FRA SØNDERJYDSKE PRÆSTEGAARDE. TILKNYTNINGEN TIL LILLIUS OG EWALD SLÆGTERNE

Johan Andersens Hustru, Maren Lillie, døde 1733 og blev bisat den 3. Juni i Graven under Kirkegulvet hos sin Mand. Hun var født i Slutningen af Halvtredserne i foregaaende Aarhundrede, har altsaa været lidt yngre end sin Mand. Gennem hende tilførtes der Slægten Anerækker fra sønderjydske Præstegaarde og tilvejebragtes interessant Slægtstilknytning. Hendes Far var **Frederik Lillius**, den sidste Diakon i Bylderup, i Kirkebogen altid: Frederik eller Frederic Lill, (Lill: Dialektordet for Lilje). Han døde i Bylderup 1708 og blev begravet den 30. November.

Lillius var gift to Gange. Hans første Hustru, der i Kirkebogen kaldes Mergret og Margarete, findes alvorlig syg i Begyndelsen af 1683, den 29. Januar er hun til Alters hjemme. I Slutningen af April døde hun, 61 Aar og 28 Uger gammel, og blev begravet den 3. Maj.

I dette Ægteskab skulde saa Maren være født. Mærkeligt nok findes Mergret ikke opnævnt blandt Johan Andersen og Marens Børn. Deres ældste Datter hed Magdalene. Den Mulighed foreligger selvfølgelig, at Lillius har været gift tidligere, og at Maren har været fra dette Ægteskab.

Samme Aar, Mergret døde, allerede den 16. Oktober 1683, giftede Lillius sig igen:

Bylderup.
Viøde Anno 1683, Dio Galli:
Hr. Frederik Lill

oc
Birte Enevaldsd. i Lendemark.

Birte var Datter af den foregaaende Førstepræst i Bylderup Enevold Lauritsen, som døde ca. 1660. En Søster til hende var gift med Enevold Lauritsens Efterfølger i Embedet, altsaa den daværende Førstepræst, der hed Gjøde Laurentsen, men som selv kaldte sig Ægidius Laurentii, til hvem Lillius altsaa ved sit nye Giftermaal blev Svoger.

Vi foretager denne Eftersporing, da de Aner, som her kan paavises, er af fuldtud samme Betydning for Slægten som Karlsruæerne. Frederik Lillius staar i samme Plan som Michel Andersen paa Karlsruæ, er ligesom denne Tip-tip-tip-tip-Oldefar til Hans Johansen i Aabenraa. Om Præster findes desuden altid en Del statistiske Oplysninger, og Navnerækkerne gaar ofte langt tilbage i Tiden. Gennem Lillius kan saaledes Anerækkerne i Johansen Slægten med fuld Sikkerhed føres tilbage til Begyndelsen af femten Hundrederne (Jacob Baumeister i Flensborg). Videre kan, som det ses af følgende, nøje Forbindelse med Evald Slægten paa et vist Tidspunkt paavises.

Forud for sit Giftermaal med Birte Enevaldsdatter var Lillius Altergæst 11. Søndag i Trinitatis og nævnes da som bosat i Lendemark, (hvor Præstegaarden i Bylderup ligger). 18. Søndag i Trinitatis er han igen til Alters og da bosat i Nymølle. Enken efter Enevold Lauritsen har sammen med sin Datter Birte ogsaa haft Bolig i Præstegaarden, og Lillius har i sin korte Trolovelsestid ikke maattet bo med Birte under samme Tag og er derfor flyttet til Nymølle.

Men Lillius afdøde Hustru, Mergret, hvem var hun? Efter Alderangivelsen ved hendes Død i 1683, rigelig 61 Aar gammel, maa hun være født ca. 1622. Der er Ting, som tyder paa, at ogsaa hun har været Datter af Enevold Lauridsen, men fra dennes første Ægteskab. Hun var ti Aar ældre end

Lillius, han kan have giftet sig med hende for at faa Forbindelse i Bylderup og faa overdraget Embedet der. Dernæst den mærkelig korte Tid, knap et halvt Aar, mellem hans første Kones Død og Indgaaelsen af nyt Ægteskab. Dette Hastværk synes kun tilladeligt, naar Birte har været en Søster (Halvsøster?) til Mergret.

Enevald Lauridsen var Præst i Bylderup fra 1631 til 1660. Han angives at være født i Ribe i Begyndelsen af seksten Hundrederne. Aarstallet for Fødselen kendes ikke. Han kan i Stedet for være født i Slutningen af femten Hundrederne, ellers kunde han vel vanskeligt være bleven Svigerfar til Lillius i dennes Ægteskab med Mergret, naar Mergret virkelig som angivet er født ca. 1622.

Men Svigerfar til Lillius blev Enevald Lauridsen i hvert Fald ved dennes Giftermaal i 1683 med Birte. Herved blev Lillius og Efterkommere i Familie med Johannes Ewald, Danmarks berømteste Lyriker. Foruden at være Svigerfar til sin Efterfølger i Bylderup, Gjøde Lauridsen (Ægidius), og nu ogsaa til Frederik Lillius var han nemlig Far til Præsten Niels Enevoldsen i Højst. Men Niels Enevoldsen i Højst var Johannes Evalds Bedstefar.

Frederik Lillius var af udpræget Præsteslægt, hvor ikke blot Faderen, men ogsaa Brødrene og Svogrene var Præster. Hans Far var Provsten over Flensborg Provsti **Henrik Lillie** i Adelby ved Flensborg. Hans Mor var en Præstedatter fra Flensborg. Gennem hende kan Slægten følges over endnu et Par Generationer Præster til en Mand, som hed **Jacob**, der levede i Flensborg i første Halvdel af femten Hundrederne. Han var Bygmester, eller ogsaa har een eller flere af hans Forfædre været det, eftersom han i de paa Tysk førte Registre faar tillagt Navnet **Baumelster**. Hans Kone var en anset Mands Datter, hvorfor hun bar baade Faderens Fornavn og Efternavn og hed **Margrethe Petersdatter Laverensen**, d. e.: **Margrethe, Peter Lorentsens Datter**.

Her ses Slægtssammenhængen:

Peter Laverensen,
Borger i Flensborg?
født 14....? - død....?

Margrethe Petersdatter Laverensen,
gift med **Jacob Baumeister** i Flensborg. De levede
i Flensborg i første Halvdel af femten Hundrederne.

Laurentius Jacobi Baumeister,
født ca. 1535, død 1594 som Diakon ved Nikolaj
Kirken i Flensborg. Gift 26. 10. 1572 med
Karstine Namens.

Anna Baumeister, foregaaendes Datter,
gift 30. 8. 1601 med **Frederik (Johannis) Hansen,**
født i Ladelund, død 19. 6. 1626
som Præst i Flensborg.

Cathrine, foregaaendes Datter,
gift 24. 4. 1631 med **Henrik Lillie,**
født i Flensborg ca. 1601, - død som Præst i Adelby
og Provst i Flensborg Provsti 18. 6. 1667.

Frederik Lillius, foregaaendes Søn,
født i Adelby Præstegaard ved Flensborg 1633, -
død som Andenpræst i Bylderup i November
Maaned 1708. Gift 1) med **Mergret,** født ca. 1622,
død i Slutningen af April Maaned 1683.
Gift 2) 16. Oktober 1683 med **Birte,** efterladt Datter
af Præsten Enevald Lauridsen i Bylderup.

Maren Lillie,
foregaaendes Datter med sin første Hustru, **Margrethe?**
gift 1. 6. 1681 med **Johan Andersen** til Karlsvraa.

Jacob Baumeister og Margrethe oplevede, at Reformationen holdt sit Indtog i Flensborg 1. Sdg. i Adv. 1526 ved Gerhard Slewart. Derefter kom de mange Diskussioner og Religionsstridigheder, særlig i Syd- og Mellemslæsvig. Af deres Efterkommere blev baade Laurentius Jacobi Baumeister og Frederik Hansen til Tider indblandet i disse, idet de tog Standpunkt mod de religiøse Sværmere, samtidig med, at de dog krævede streng kristen Livsvandel.

Der kan efter Præstebøger gives følgende Oplysninger om de enkelte i oven meddelte Anerækker:

Henrik Lillie var født i Flensborg ca. 1601. Han var Student i Rostock 1623, i Königsberg 1626. 1630 blev han Kantor (Leder af Kirkekoret) i Flensborg. Aaret efter, 1631, blev han Præst i Adelby udenfor Flensborg. Fra 1646 af var han tillige Herredsprovst i Flensborg Provsti. Var gift med **Cathrine**, en Datter af Præsten Frederik Hansen i Flensborg. Foruden **Frederik Lillius**, Andenpræsten i Bylderup, var han Far til Simon Henrik Lillius, Præst i Kajnæs fra 1680 til sin Død 1707, og Johannes Lillius, Præst ved St. Nikolaj Kirken paa Før fra 1665 til 74, og han blev Svigerfar til Franciskus Møller, der 1668 blev hans Efterfølger i Adelby og samme Aar, den 23. Januar, havde giftet sig med hans Datter Anne Cathrine Lillius. Hun blev efter hans Død i 1679 gift med Nicolaj Jepsen, der fik Kaldet med hende.

Frederik (Johannis) Hansen var født i Ladelund i femten Hundrederne, vel af Bondeæt, da han vanskeligt kan bringes i Forbindelse med nogen af de daværende Præster i Ladelund. Aarstallet for hans Fødsel kendes ikke. Han var Student i Strashorg 1594—95 og blev Rektor i Flensborg 1597. Han var derefter Andenpræst ved St. Nikolaj Kirken i Flensborg fra 1601 til sin Død i 1626. Var gift med **Anna Baumeister**, Datter af Præsten Laurentius Baumeister i Flensborg. Han var Fader til Rektor Johannes Frederiksen og Svigerfar til Præsterne **Henrik Lillie**, Olaus Møller og Johs. Hennings.

Laurentius (Jacobi) Baumeister var født i Flensborg ca. 1535. Han var Student i Rostock 1558, blev derefter Rektor ved St.

Nicolaj Skolen i Flensborg og Andenpræst ved Nikolaj Kirken (1565), hvilket Embede han varetog til sin Død i 1594. Var gift med **Karstine Namens**. Foruden til foran nævnte **Frederik Hansen** var han Svigerfader til Præsten **Frederik Dame**. En Broder til ham var Præsten **Thomas Baumeister** i Flensborg.

Om deres Forældre **Jacob Baumeister** og **Margrethe Petersdatter Laverensen** maa Oplysninger søges i Flensborgske Arkiver.

Frederik Lillius var som nævnt den sidste Andenpræst i Bylderup. Embedet, som han beklædte, var opstaaet paa følgende Maade: I den katolske Tid var der i Bylderup saavel som i Nabosognet Burkal et særligt Vikariat, vistnok for et Vor Frue Alter. Embedet var rigt doteret. Ved Reformationens Indførelse ophævedes det, og 1575 blev Formuen anvendt til Oprettelsen af en Skole, der lededes af Andenpræsten. Embedet har været godt lønnet. Efter at Lillius var død, ophævedes det Aaret efter, i 1709.

Johan Andersen til Karlsruua,
Maarkærsk Lensfoged,
født 13. Marts 1650, - død 1725, bisat den 11. April.
Gift 1. Juni 1681 med **Maren Lillie**, død 1733, bisat den 3. Juni.

<i>Magdalene,</i> døbt 22. 1. 1682 død 1683.	<i>Andreas,</i> Maarkærsk Lensfoged paa Karlsruua, født 1683, - død 27. 5. 1756	<i>Christine,</i> døbt 21. 7. 1686
<i>Gunder,</i> døbt 9. 1. 1689	<i>Hanna,</i> døbt 4. 11. 1691, død 1751, begravet 6. August.	<i>Kalle,</i> døbt 1694, - død 17. 12. 1762. Gift med Kirsten Jacobs Datter i Fredstrup.
<i>Madlen,</i> f. 1697, d. samme Aar.	<i>Hans,</i> f. 1699, d. samme Aar.	Hans Efter Broderen Andres's Død Maarkærsk Lens- foged paa Karlsruua. Født 1701, - død 25. 2. 1773. - Gift 1) med Inge Jens Datter. - Gift 2) med Hanna Christens Datter fra Lindholm.

4. HANS JOHANSEN OG INGER JENSDATTER.

Hans Johansen, den yngste i Johan Andersen og Maren Lillies store Børneflokk fødtes paa Karlsvraa i December 1701. Han blev Forpagter af Herregaarden Klægsbølgaard i Klægsbøl Sogn, Mellemslesvig, ligeledes en tidligere Rantzaugaard, men siden overgaaet i den mellemslesvigske Adelslægt von Jessens Eje. I 1739, da Johansen allerede var Forpagter af Gaarden, solgtes den til Godsejer Ritmester Bendix Bentzen.

I Klægsbøl giftede Hans Johansen sig 6. Juni 1738, med **Inger** eller **Inge Jensdatter** fra Klægsbøl. I dette Ægteskab fødtes:

1. **Ca trin**, 1739. Formodentlig død som Barn, da hun ikke nævnes senere.
2. **Jens** 1741, døbt Søndagen Judica. Arvede Karlsvraa og Lensfogederiet, som dog kort efter ophævedes.
3. **Ingvert** 1743, døbt 10. April. Han var et Tvillingbarn. Det andet Barn var dødfødt. Gennem ham fortsættes Slægtlinjen.

Kort efter denne sidste Fødsel, endnu samme Foraar, døde Inger. Hun var født i Klægsbøl 1716, blev altsaa kun 27 Aar gammel.

Klægsbølgaard var dengang, før Udstykningen, en meget stor Gaard, hvortil bl. a. en Del af den nye Klægsbølkog hørte. Der var store Forhold. Forpagteren maatte kunne taksere Kreaturer og sidde inde med Erfaring i Handelen med disse. Agerbruget var ringe. Indtægterne fremkom ved Fedning af Kvæg. Om Vinteren og Foraaret opkøbtes der Magerkvæg. Om Sommeren græssede de store Hjorder paa de frugtbare Græsgange, og om Efteraaret solgtes det fede Kvæg paa Markederne i Tønder, Husum og Hamborg. Om Vinteren var der kun faa Kreaturer paa Stalden.

Alligevel tog Hans Johansen, da Karlsvraa ved Broderen Andreas's Død i 1756 skulde skifte Ejer, tilbage og fik overdraget Gaarden og Lensfoged Embedet. Den 23. Juni samme Aar, altsaa kort efter sin Tilbagekomst, giftede han, der nu havde været Enkemand i tretten Aar, sig med H a n n a C h r i s t e n s d a t t e r fra Lindholm i Frisland. Hun overlevede ham og var endnu i Live, da Stedsønnen Jens Johansen i 1806 solgte Karlsvraa. I dette Ægteskab var der ingen Børn. Hans Johansen selv døde 25. Februar 1773 og blev bisat den 11. Marts i Familiegravstedet i Kirken.

Hans Johansen til Karlsruva,
Forpagter af Klægsbølgaard, senere Lensfoged paa
Karlsruva. Født 1701, død 25. Februar 1773.

Gift 1) med **Inger Jensdatter**, født 1716,
- død i Foraaret 1743.

Gift 2) 23. 6. 1756 med **Hanna
Christens Datter** fra Lindholm.
Ingen Børn.

Jens Johansen,

Lensfoged paa Karlsruva, født
1741 paa Klægsbølgaard, - døbt
Søndagen Judica - død paa Karls-
vraa 22. 7. 1822. Gift 1) med
Maren Ivers Datter fra Lysholm,
født 1740, - død 1. 11. 1785.

Ingvert Johansen,

Sognefoged i Tinglev, født 1743
paa Klægsbølgaard, døbt den 10.
April, død 7. November 1805 som
Husmand paa Kravlund Mark,
Tinglev Sogn. Gift 28. 9. 1771
med **Mette Festersen**, Datter af
Sognefoged Jes Peter Festersen
i Sønder Hostrup.

Ingeborg Johansen,

eneste af Jens Johansen og Maren Iversdatter's
5 Børn (Døtre), som overlevede Barnealderen,
født 13. 10. 1776, død 26. April 1804.
Skulde sammen med sin Mand have over-
taget Karlsruva. Gift 19. 11. 1803 med
Nikolaj Feddersen fra Braderup. Ingen Børn.

5. KARLSVRAA PAA FREMMEDE HÆNDER.

Om Jens Johansen og hans Broder **Ingvert**, der begge fødtes, mens Faderen var Forpagter paa Klægsbølgaard, har der kunnet fremskaffes en Del Oplysninger. For dem formede Forholdene sig saaledes, at Karlsruua ophørte med at være i Jolkansen Slægtens Eje.

Ved Faderens Død i 1773 overtog Jens Johansen som den ældste af Brødrene Karlsruua og Lensfogderiet. Aaret efter giftede han sig med Selvejerbonden Iver Matthiesens Datter, **Marie Ivers Datter**, fra Lysholm. Hendes Mor var **Anne Marie Thomas Datter** fra Kværs. Marie Ivers var født 1740. Hun døde 1. November 1785, efterladende sin Mand og en lille Datter, **Ingeborg**, ogsaa kaldet **Inge**.

Ingeborg var fra en Tvillingfødsel den 13. Oktober 1776 og eneste efterlevende af fem Børn, alle Døtre. To Gange var der født Tvillinger. Faddere ved hendes Daab havde været Sognefoged Ingvert Johansens Kone fra Tinglev, **Mette**, og **Jomfru Anna Cathrine Thomsen** fra Ellehoved. Sidstnævnte, som var af Storbondææt og muligvis en Veninde af Ingeborgs Mor, blev nu Jens Johansens anden Hustru. De holdt Bryllup 16. Juni 1787. Anna Cathrine var født 1751. Hendes Far, **Frederik Thomsen**, havde været Forpagter paa den kongelige Gaard »Grøngaard«, der før den i 1775 udparcelleredes, var paa 990 Tønder. Gaarden ligger ude i den flade Egn mellem Grønaaen og Sønderaaen og beherskede dengang helt dette Strøg. Ved Udparcelleringen deltes den i fem store Parceller. **Frederik Thomsen** overtog ingen af disse, men drog over Sønderaaen til Ellehoved i Sønder Løgum Sogn og købte en Gaard der. Hans Hustru var **Karen Jacobs** fra Rends. En Slægtning af ham, maaske en Broder, var **Johan Thomsen** paa Solvig.

Vidner ved Jens Johansen og Anna Cathrines Vielse, som fandt Sted hjemme paa Karlsruua, var Ingvert Johansen, Brud-

gommens Broder, og Thomas Thomsen fra Ellehoved, Brudens Broder. Ingvert havde allerede paa dette Tidspunkt mistet sin store Gaard i Tinglev og var bosat i et Inderstehus i Nabobyen Fredstrup.

Datteren Ingeborg fra første Ægteskab blev gift 19. Marts 1803 med Nikola j F e d d e r s e n, en Søn af Kromanden Hans Feddersen i Braderup i Mellemslesvig. Aaret efter, den 26. April 1804, døde hun af Vatersot. Hun var da kun 27½ Aar gammel. Ugedagen efter sin Død blev hun bisat. Der var i hendes korte Ægtestand ikke født Børn.

Jens Johansen havde haft Broderen Ingverts Søn J e n s, som han var Fadder til, hos sig paa Karlsruua. Denne, som nu kunde have arvet Gaarden, var bleven smittet under en Koppe Epidemi, som i Aaret 1800 hjemsøgte Egnen, og døde den 27. April 1800.

Om de økonomiske Forhold paa Karlsruua i denne Periode giver følgende Indførelser i Skyld- og Panteprotokollen lidt Oplysning:

8. Maj 1771 optog Hans Johansen paa Karlsruua et Laan hos Andreas Christiansen i Løgumkloster til et Beløb af eet Tusinde Mark Courant, som udbetaltes kontant. Beløbet skulde forrentes med 5 pCt. hver 1. Maj.

Laangiveren lod dette Laan protokollere 9. Maj 1780. Det tilbagebetales af Sønnen, Jens Johansen, i 1785.

3. Maj 1781 lod samme Laangiver protokollere et Laan til Jens Johansen til et Beløb af 700 Mark i Courant Mønt til 4 pCt. Rente og med halvaarlig Opsigelse. — Dette Laan slettedes 6. Maj 1791.

1. Maj 1780 overtog Jens Johansen sammen med Hans Jensen i Klægsbøl Selvskyldner Kautio for Sognefogden Ingvert Johansen i Tinglev for dennes Indkasseringer paa Embeds Vegne. Denne Hjælp slog ikke til at redde Sognefoged Embedet og den ret anselige Gaard i Tinglev for Ingvert. Hans Jensen i Klægsbøl har vel været deres Moder Inger Jensdatters Broder, altsaa Jens Johansen og Ingverts velstaaende Morbror.

11. Maj 1787, da Jens Johansen stod foran sit andet Giftemaal, protokolleredes en Erklæring, dateret 29. Marts 1787, ifølge hvilken han forpligtede sig til at give sit eneste dalevende Barn fra første Ægteskab, Datteren Ingeborg, en god Opdragelse og at sørge for hende til hendes fyldte

24. Aar og derefter at udbetale hende i mødrene Arv 1.000 Mark og i Stedet for Udstyr 450 Mark.

Tillige bestemtes, at hun skulde vedblive at være Enearving til Gaarden, saafremt i det nye Ægteskab ingen Søn fødtes.

25. Maj 1782 udnævntes Jens Johansen til Kurator for sin Slægtning Enken efter Hans From i Fredstrup (se Side 23).

6. August 1796 udnævnte Birkefogden i Løgumkloster Jens Johansen til Formynder for afdøde Sognefoged i Højt Sogn Hans Thaysens efterladte Døtre Mette og Marie i Alslev.

13. Oktober udnævntes Jens Johansen til Formynder for Kirsten Lorentsen i Fredstrup.

SALGET AF KARLSVRAA.

Der ses af foranstaaende, at der fremdeles har raadet Velstand paa Karlsvraa. Ingen Gæld af Betydning. I 1805 døde Ingvert Johansen som en fattig Mand paa Kravlund Mark. Der var ingen af hans Sønner, Jens Johansen har villet overdrage Gaarden til. Selv var han nu naaet op i Aarene. 18. Januar 1806 formuleredes saa paa Slogs Herreds Kontor i Rabsted en Kontrakt, hvorved Jens Johansen solgte Karlsvraa til Peter Festersen fra Sønder Hostrup, en Broder til Ingverts Kone, altsaa ved Svogerskab dog lidt af Familien. Overtagelsen skulde finde Sted et Aar senere, 1. Maj 1807. Køberen ønskede Tid for at faa Forholdene ved Afstaaelsen af sin egen Gaard ordnet.

I Henhold til denne Kontrakt solgte Jens Johansen:

»den hidtil i hans Eje værende Fæstegaard Karlsvraa samt et Fæste Kaadnersted i Duborg med de forhaandenværende Bygninger og de dertil hørende Agre, Enge, Hede- og Græs-jorder samt alt, hvad der i Bygningerne er jord-, mur-, nit-, væg-, baand- og nagelfast, de forhaandenværende 4 Jernkakkellovne, Bordene og Bænkene i Køkkenet og de saakaldte Slyd i Laden (her er et Ord ulæseligt), saaledes at Køberen kan tage det i Besiddelse med Behageligheder og Byrder fri for Hjemmegæld og offentlig Gæld Majdag 1807 med den forhaandenværende Gødning og med Sæden paa Markerne.

Købesummen fastsattes som følger:

1) i P e n g e 24.800 Mark, der skulde udbetales som følger:

a) Ved Tiltrædelsen Majdag 1807	9.000	Mark
b) Mortens Dag 1807 sammen med $\frac{1}{2}$ Aars Rente, 4 pCt.	6.650	»
c) Majdag 1808 sammen med 1 Aars Rente, 4 pCt.	6.650	»
d) Et Restbeløb, hvorom nærmere	2.500	»

Ialt: 24.800 Mark

De sidste 2.500 Mark skulde blive staaende i Gaarden og ikke kunne opsiges, saalænge Hans Johannsens efterlevende Hustru, Hanna Johannsen, altsaa Jens Johannsens Stedmor, var i Live. De skulde forrentes med 4 pCt., saaledes at Renterne blev 100 Mark om Aaret, hvilket Beløb skulde udbetales til hende i Stedet for Aftægt. Hun har formodentlig faaet Bolig hos Stedsønnen.

2) I livsvarig Aftægt skulde Jens Johannsen og Hustru Anna Cathrine aarligt have:

- 2 Tønder ren Rug,
- 2 Skæpper Boghvede Gryn,
- 1 Tønde god Byg,
- 6 Skæpper Malt,

Desuden skulde:

- 2 Køer blandt Stavnens bedste græsses og vinterfodres for Sælgeren,
- 1 Faar med Lam stilles til Raadighed og fodres for ham,
- 1 Hest græsses og fodres for ham,
- 1 yderligere Hest stilles til Raadighed for ham og en Vogn, naar han ønskede det.

Aftægten var ikke stor, men tilstrækkelig i Betragtning af den store Kapital, Aftægtsfolkene ved Salget af Gaarden kom til at raade over. Interessant er Hesten, som skulde »græsses og fodres« for Jens Johannsen. Sin Ridehest har han ikke villet give Afkald paa. Mændene paa Karlsvraa havde jo altid haft Ridehest. Det bestemtes dog, svarende til tidligere Skik, at Køberen, naar han i den travle Tid fik Brug for seks Heste, maatte han ogsaa benytte Johannsens Hest.

Aftægtsfolkene forbeholdt sig Brugen af Gaardens vestlige Have. Jens Johannsen ønskede at bygge et Aftægtshus i Haven. Naar Jens Johannsen og Kone døde, skulde Huset falde til Stavnens, mod at Gaardmanden betalte, hvad det havde kostet at op-

føre. I Tilfælde af, at den Længstlevende flyttede bort fra Gaarden og Aftægtshuset, skulde han eller hun have 100 Mark om Aaret i Stedet for Aftægt.

Det synes at fremgaa, at Sælgeren har beholdt Gaardens Besætning og selvfølgelig ogsaa sit store private Indbo undtagen de fire Jernkakkellovne. Saa mange Jernkakkellovne paa en Gaard var en Sjældenhed i disse Tider. De henved 25.000 Mark, Jens Johansen fik for Gaarden, var mange Penge dengang. Alligevel kan der ikke være Tvivl om, at Jens Johansen har solgt Gaarden billigt, efter at han har faaet en Køber efter sit Hoved.

Jens Johansens Hustru døde pludseligt, ved et Slagtilfælde, den 9. Maj 1816. Han var derefter Enkemand i seks Aar og døde 22. Juli 1822.

Ikke lang Tid efter hans Død tog Peter Festersen Aftægtsboligen i Brug og afstod Gaarden til sin Søn Christian Festersen. Han døde paa Karlsvraa i 1831.

Arvinger efter Jens Johansen har Konernes Slægtninge og Ingverts Børn været. Hvis der i det hele taget har været nogen Arv af Betydning. En halv Snes Aar efter Salget af Karlsvraa kom nemlig den store Krise, hvor opsparede Pengeformuer svandt bort til Ingenting. Saadan kan det ogsaa være gaaet med de mange Penge, Jens Johansen fik til Raadighed efter Salget af sin Gaard og dens Besætning.

Med Jens Johansens Død ophørte saa Slægtens Tilknytning til Karlsvraa. Lensfogderiet, der ogsaa blev ophævet i Jens Johansens Tid, havde i lange Tider løftet Mændene paa Karlsvraa op i et højere Plan, op over Egnens Bønder i al Almindelighed. I et Kvart Aartusinde, siden ca. 1550, maaske siden Begyndelsen af femten Hundrederne, havde Karlsvraa været Slægtens Hjem, hvor den mødtes ved højtidelige Lejligheder, som f. Eks. ved Bryllupper og Barsedaa. Nu spredtes den, og hundrede Aar senere var Mindet om Karlsvraatiden og Lensfogedtiden og Anseelsen i Forbindelsen dermed glemt.

6. GLANSTID OG NEDERLAG.

Ingvert Johansen, lige som sin ældre Broder, Jens Johansen, født paa Klægsbølgaard, var et Par Aar yngre end denne, født 1743.

I Juleugen 1770 købte han Selvejerbonden Christian Petersens Gaard i Tinglev og blev, som der staar i Kontrakten, der protokolleredes 11. Januar 1771, dennes »Efterfølger i Embedet«, det vil sige: blev Christian Petersens Efterfølger som Sognefoged i Tinglev.

Med Gaarden fulgte der en Besætning paa 9 Heste, 7 Plagge, 10 Stykker smaat og stort Hornkvæg, 8 Faar og 1 Bok, 2 Svin, 8 Vogne, alle Stald- og Markredskaber, 3 Jernovne, 1 Kedel til Fremstilling af Brændevin, alle Bryg- og Bageredskaber, Gaardens store Staaklokke med fin Kasse, 2 daglige Senge med tilhørende Lagener og en hel Del andre Ting.

Ingvert Johansen skulde som Køber give Sælgerens Moder Aftægt i Henhold til en Kontrakt, Sælgeren havde med hende af 4. Oktober 1762, og i Penge betale 8.890 Mark Courant, nemlig:

1) Ved Overtagelsen Petridag	300	Mark
2) Majdag 1771	2.590	»
3) Betale til Thomas Jessen i Gejlaa	3.000	»
4) Betale til Dorothea Esmarck i Tønder ..	2.500	»
5) Og til Kromanden Jes Iversen i Tinglev	500	»

Ialt: 8.890 Mark

Kun for de to første Beløb var der fastsat bestemte Udbetalingsterminer.

Samme Aar, den 22. September 1771, giftede den unge Sognefoged sig med **Mette Jesses**, Datter af Sognefoged **Jes Peter Festersen** i Sønder Hostrup, Ensted Sogn.

Mette Festersen var af god Familie. Hendes Far, Sognefoged Festersen, ejede en af de største Gaarde i Sønder Hostrup. Hendes Farfar var Sandemanden **Peter Petersen Fester-**

sen af Sønder Hostrup. Hendes Broder, Peter, blev Sognefoged, efter at Faderen havde nedlagt Hvervet. Faderen døde i 1790, men allerede i 1786 nævnes Sønnen Peter som Sognefoged.

Der var kun de to Børn, Mette og Peter. Deres Moder, **Mett Marie**, der døde 16. Februar 1786, var Datter af **Peter Thaysen**, der var gift med **Ingeborg Jørgensdatter**, og havde haft en stor kongelig Fæstegaard i Rinke­ næs. Mettes Broder, Peter, var det, som allerede nævnt, der den 18. Januar 1806, da den aldrende Jens Johansen ønskede at sælge, købte Karlsvraa.

Ingvert Johansen og Mette Festersen var saaledes begge Storbønders Børn og kom fra Familier, som havde nydt Anseelse langt tilbage i Tiden. Ogsaa Thaysen Slægten i Rinke­ næs var en kendt og formaaende Slægt. Mette var kun nitten Aar, da hun blev gift. Deres smukke Hjem i Tinglev blev et Mødested for mange fornemme Folk. Blandt Gæsterne, som kom her, kan nævnes Herredfoged Petersen fra Rabsted, Johan Sønnichsen fra Hajstrupgaard, Sønnichsens fra Stenneskær ved Varnæs, Sognefogden fra Bylderup, Stor-Farvemesteren Jens Johansen fra Tinglev, Sibbesserne fra Nibøl og mange andre.

Men Landbruget kunde, selv om der var Biforretninger, ikke bære Flothed i Levevis og altfor megen Gæstereren. Der krævedes tværtimod, hvor der ikke i Forvejen var Rigdom, yderste Nøjsomhed og Sparsommelighed. Der var netop, da Ingvert købte Gaarden, overordentlig vanskelige Tider for Landbruget. Først omkring 1780, da Ingvert omtrent var færdig, sporedes en Smule Bedring. Den egentlige Opgang, med stærkt stigende Priser, hvorved Landbruget blev hjulpet over alle Besværlighederne og endog sat i Stand til at opspare Penge, begyndte ikke før omkring 1790. Men da havde Ingvert forlængst mistet sin Gaard.

Det ser ud til, at han straks fra Begyndelsen af har haft for lidt Egenkapital til Raadighed. Maaske var Gaarden ogsaa købt for dyrt. Der har naturligvis maattet betaales ekstra for Afstaaelsen af Sognefogedværdigheden m. v. Faderen, Hans Johansen

paa Karlsruua optog i 1771 et Laan paa 1.000 Mark hos Anders Christiansen i Løgumkloster. Disse Penge har skullet bruges til at sætte Ingvert i Gang og til den første Udbetaling paa Købesummen. Men det var altfor lidt, eftersom der ved normal Gaarddrift i disse Aar ikke kunde fremskaffes Overskud til Nedbringelsen af Gæld. Hvorledes det end forholder sig, Sognefoged Ingvert Johansen kom lige fra Begyndelsen af til at sidde i Gæld til op over Ørerne og maatte laane:

1771 2.500 Mark til 4 Procent hos Helene Petersen i Tinglev,

1772 1.000 Mark til 4 Procent hos Kromand Jes Iversen i Tinglev,

1773 500 Mark til 4 Procent hos Sognefoged Fedder Hansen i Rabsted,

samme Aar 1.000 Mark til 4 Procent hos Raadmand Jacob Richtsen i Tønder,

videre samme Aar 1.000 Mark til 4 Procent hos Møller Johan Sønnichsen i Jyndeved,

i 1777 har han et protokolleret Veksellaan hos Iver Christiansen i Rabsted til et Beløb af 100 Rigsdaler, som indfries 28. December 1778. De øvrige Laan blev staaende.

Hertil kom 1780 en Gæld paa 250 Mark til 3 Procent til foran nævnte Kromand Iversens Enke, Anna,

1781 100 Mark til 3 Procent hos Boy Jepsen i Egebæk og 200 Mark til 4 Procent hos Nikolaj Hansen Schmidt i Terkelsbøl.

Der har været særlige Forhold ved Ejendommen. De mange Heste ved Overtagelsen leder Tanken hen paa, at der er blevet drevet Hesteavl i stor Stil (eller Handel med Heste?). Nogle Fremskridtsbønder lagde an paa Hesteavl. Regeringen opmuntrede hertil. Iøvrigt holdt alle Bønder et stort Antal Heste i Forhold til den øvrige Besætning, men det helt urimelig store Antal i foreliggende Tilfælde — 16 Heste og kun 10 Stk. Hornkvæg — kan ikke forklares paa den Maade. De mange Vogne kunde ogsaa tyde paa Fragtkørsel. — Folkeholdet paa Gaarden var, da Afslutningen kom, 2 Karle og en Tjenestepige.

I Begyndelsen af 1782 gik Sognefoged Ingvert Johansen konkurs. Der var da ikke betalt Renter af Laanene i henvendte Aar.

Den samlede Gæld, som ved Boets Opgørelse anerkendtes af

Herredsretten, var — naar Købesummen for Gaarden tages i Betragtning — ingeniunde overvældende. Den var omkring 1.000 Mark mindre end Købesummen. Tælles Summerne sammen, saa viser der sig privilligerede Fordringer til et Beløb af rigelig 310 Mark: Folkelønninger, Brandkasse Indkasseringer o. l. Den ikke privilligerede Gæld er 7.391 Mark 8½ Sk. Hele Gælden: lidt over 7.700 Mark.

Den 27. November 1782 slettes i Skyld- og Panteprotokollen alle de Laan, Ingvert Johansen i de rigelig en halv Snes Aar, han havde været Gaardmand og Sognefoged i Tinglev, havde været nødt til at optage, men da er han og Mette ogsaa borte fra Gaarden. Sognefoged Embedet overtoges samme Aar af Hans Jensen i Tinglev.

Ingvert Johansen var, da Sammenbruddet kom, 39 Aar gammel. Foruden til sig selv og Hustru maatte han nu under mere besværlige Forhold skaffe Føden og Klæder til en stor Børneflokk. 1784 findes han endnu bosat i Tinglev. Nogle Aar senere boede han i et lille Hus i Fredstrup, lidt sydfør Karlsvraa. 1794 nævnes han som Ejer af et lille Landbrug paa Kravlund Mark, i den vestlige Del af Tinglev Sogn.

Hans økonomiske Sammenbrud og Broderens Salg af Karlsvraa var til Skade for Efterkommerne. Tiderne og Forholdene havde ført dette med sig. Men Ingvert Johansen var i de senere Aar af sit Liv begyndt at arbejde sig opad igen. Kærnen var sund.

Her paa Kravlund Mark døde han 7. November 1805, knap 63 Aar gammel. Mette døde 26. April 1819, ligeledes paa Kravlund Mark.

Deres Børn var:

1. Hans Johansen, født i Tinglev 1. 10., døbt 8. 10. 1772.

Faddere:

Christian Jensen fra Klægsbøl,

Gorris Tyksen fra Rinkenæs,
Christina Sibbers fra Nibøl.

Hans Johansen blev Indsidder i Sæd ved Tønder og Markvogter der. Hans Hustru var Margrethe Christine. 11. December 1817 druknede han i Strømmen Syd for Sæd, mens han fiskede. Han efterlod følgende Børn:

- a) Metta Cathrine,
- b) Jørgen,
- c) Jens,
- d) Ingver.

Sønnen Jørgen blev gift 28. 4. 1833, mens han tjente som Karl paa Karlsvraa, med Anna Malene, Datter af Skomager Christensen i Hajstrup.

2. Inge, født i Tinglev 11. April, døbt 17. April 1774.

Faddere:

Maren Iversen fra Lysholm,
Mette Christine Hansen fra Hokkerup,
Jens Johansen fra Karlsvraa.

Inge døde 9. April 1776.

3. Jens Peter Johansen, født i Tinglev 13. Juni, døbt 16. Juni 1776.

Faddere:

Farver Jens Johansen, Tinglev, i Stedet for Jens Petersen fra Sønder Hostrup, som paa daværende Tidspunkt opholdt sig i København,
Lena Petersen, Tinglev, i Stedet for Helene Hastrup i København,
Peter Iversen fra Bylderup.

Jens Peter Johansen døde 21. Juli 1776.

4. Ingeborg Marie, født i Tinglev 17. August, døbt 24. August 1777.

Faddere:

Abild Cathrine Sønnichsen fra Stenneskær,
Marie Calles fra Fredstrup (Slægtning),
Peter Festersen fra Sønder Hostrup.

Ingeborg Marie var endnu ugift ved Moderens Død i 1819.

5. Jes Peter Johansen, født i Tinglev 8. December, døbt 12. December 1779.

Faddere:

Herredsfoged Petersen fra Rabsted,

Ejeren af Hajstrupgaard, Johan Sønnichsen,
Anna Marie Kyhl fra Jynde vad.

Om Jes Peter Johansen se følgende Afsnit:

6. Andreas Peter Johansen, født i Tinglev den 20.,
døbt den 26. Maj 1782.

Faddere:

Nis Petersen fra Læk,
Hans Jensen Roth fra Hajstrup,
Christina Sibbers fra Klægsbøl.

Andreas Peter Johansen blev gift 1) 12. Oktober 1816 i Hajstrup med Karen Marcussen fra Øster Højst. I dette Ægteskab var der 5 Sønner og 4 Døtre, hvoraf 2 Sønner og 2 Døtre dog var dødfødte.

Gift 2) 11. November 1832 med Mette Nielsen fra Brandsbøl i Notmark Sogn paa Als. I dette Ægteskab 1 Søn og 1 Datter. En Søn af første Ægteskab, Ingvert Johansen, blev gift 4. September 1845 med Anna Andersen fra Jynde vad.

Andreas Peter Johansen døde 13. September 1844 som Indsieder i Bylderup.

7. Marie Cathrine, født i Tinglev 9. December, døbt 19.
December 1784.

Faddere:

Margrethe Hedvig Petersen, Tinglev,
Chresten Hansen fra Klægsbøl,
Hans Johansen, Tinglev.

Marie Cathrine blev gift med Vognbygger Jep Jepsen i Terkelsbøl.

8. Jens Johansen, født i Fredstrup 25. Maj 1788, døbt
samme Dag hjemme.

Faddere:

Jens Johansen fra Karlsruva,aa,
Jacob Matthiesen, Fredstrup,
Mette Pouls fra Hajstrup, Sognefogdens Kone.

Jens Johansen døde paa Karlsruva,aa i April 1800.

9. Peter Johansen, født i Fredstrup 1. August, døbt 7.
August 1791.

Faddere:

Hans Jensen fra Klægsbøl,

Carsten Johansen fra Klægsbøl,

Anna Margrethe Dorothea Festersen fra Sdr. Hostrup.

Peter Johansen giftede sig 13. 4. 1822 med Jomfru Christine Thomsen, Datter af Gaardmand og Skomager Sti Thomsen i Bylderup. Overtog samtidig hendes Fødegaard og Skomagerværkstedet. Efter kun 2½ Aars Ægteskab døde Hustruen, 12. Oktober 1824. Hendes Forældre var døde i Forvejen. En Datter, som fødtes i dette Ægteskab døde kort efter Moderen.

Gift 2) 12. Juni 1825 med Marie Johansen Wied, en Bødkerdatter fra Lundsgaard i Ullerup Sogn. Hun døde efter kun 3¼ Aars Ægteskab, 29. Oktober 1828, 28 Aar gammel. I dette Ægteskab en Søn, som nævnes 1839.

Gift 3) 10. April 1831 med Margrethe Nissen fra Strandelhjørn. Hun døde 15. Marts 1836, 35 Aar gammel. I dette Ægteskab en Søn og en Datter.

Gift 4) 16. Juli 1837 med Anne Margrethe Jacobsen fra Rends. I dette Ægteskab ingen Børn.

10. Mette Cathrine, født paa Kravlund Mark 10. Juli, døbt 17. Juli 1794.

Faddere:

Anna Cathrine Johansen fra Karlsvraa,

Maren Marcussen fra Bredevad,

Farver Johan Johansen fra Tinglev.

Mette Cathrine var 1819 endnu ugift.

7. IGEN FAST GRUND UNDER FØDDERNE.

Jes Peter Johansen fødtes i Tinglev 8. December 1779 i den lykkelige Tid, da Forældrene endnu sad paa den anselige Sognefogedgaard som Selvejere, ikke Fæstere, omgivet ved Lejlighed af deres fornemme Vennekreds. Ved Daabsgildet for Jes Peter den 12. December var, som man vil have set, Egnens højeste Embedsmand, Herredsfoged Petersen fra Rabsted, og Ejeren fra Hajstrupgaard, Hr. Sønnichsen, til Stede som Fædere.

Fire og tyve Aar senere, i 1804, er Jes Peter Johansen Skomager i Nørballe ved Felsted. 11. Oktober samme Aar gifter han sig med **Ellen Jørgensen**, Datter af afdøde Skrædder **Jørgen Jørgensen** i Tumbøl og Hustru **Ingeborg**, født **Jessen**. Kort efter flytter han til Felsted og bliver »ladegaardsk Bolsparcellist«. Ved sin Død i 1849 kaldes han »ladegaardsk Skomager og Bolsparcellist i Felsted«. Det vil sige, at hans Ejendom var et Fæste under Herregaarden Ladegaard. Men Haandværket var ikke blevet lagt paa Hylden; det gav Penge og gode Forhold. Ikke sjældent drev en Landbruger et Haandværk ved Siden af. Paa lignende Maade forholdt det sig ogsaa her. Broderen Peter Johansen sad som Skomager og Gaardmand i Bylderup, i Volterup var der ogsaa en Gaardmand, som var Skomager og nu Jes Peter Johansen, der ligeledes drev Landbrug som Bierhverv. Skomageriet var netop i Jes Peter Johansens Tid, før det blev ødelagt af Industrien og presset ned til hovedsageligt at befatte sig med Lapperier, et ganske udmærket Haandværk.

Mulighed for at lære Haandværket frembød sig i Kravlund hos Andreas Jakobsen, der var fra Bylderup og døde 1818. Da Forældrene flyttede til Kravlund Mark var Jes Peter just i den Alder, at han kunde være til Hjælp paa et Værksted.

I Jes Peter Johansen og Ellens Ægteskab fødtes:

1. **Margrethe Dorothea Johansen** 22. April 1806,

som blev gift 1.) 9. Marts 1834 med Skrædder Hans Caspar Thiele, som var født i Hellevad, Søn af derværende Skræddermester Johan Frederik Thiele. Han fik Svigerfaderens Ejendom i Felsted med Margrethe Dorothea. Der var to Børn i Ægteskabet:

- a) Ellen Marie,
- b) Mette Cathrine.

Efter Hans Caspar Thieles Død 10. Marts 1844 giftede Margrethe Dorothea sig 2.) 14. November 1845 med Jes Frederik Johansen, som var fra Søgaards Mark, Søn af derværende Parcellist Jes Johansen og Ellen, født Rasmussen.

- 2. **Jørgen Johansen**, 9. Oktober 1807, — død i Felsted 22. Oktober 1893. — Se følgende Afsnit.
- 3. **Peter Johansen** 12. Oktober 1809, — død som ung.
- 4. **Jens Johansen** 29. Februar, døbt 4. Marts 1812.

Faddere:*)

Christian Iversen, Felsted,
Asmus Johansen Schmidt, Nørballe,
Gunder Marie Nissen, Tumbøl.

Jens Johansen døde som ung.

- 5. **Ingeborg Cathrine** 14. August, døbt 22. August 1813.

Faddere:

Marie Hedvig Thaysen fra Skovbøl,
Peter Johansen, Felsted,
Anne Kirstine Købmand, Bovrup.

Ingeborg Cathrine døde 26. Juni 1826

- 6. **Hans Johansen** 15. April, døbt 21. April 1815.

Faddere:

Hans Petersen fra Tumbøl,
Niels Jørgensen, Tumbøl,
Ingeborg Schou (Skov). dengang paa Grøngrøft.

Hans Johansen blev gift 18. April 1852, mens han boede i Skovbøl (Trusdam), med Birthe Marie Magnussen

*) Fadderlister for de ældste af Børnene findes ikke i det benyttede Eksemplar af Felsted Kirkebog (Duplikatet). Saa vidt muligt medtages Fadderlisterne her i Bogen, da de giver Oplysning om Forældrenes Venne- og Omgangskreds samt om Slægtsforbindelser.

fra Traasbøl. Han døde 4. Januar 1866, efterladende foruden Hustruen en Søn, Jes Peter Johansen.

7. Jes Peter Johansen 14. December, døbt 28. December 1817.

Faddere:

Johan Johansen Schmidt, Felsted,

Jørgen Jessen fra Tumbøl,

Marie Jessen fra Nørballe.

Jes Peter Johansen døde 5. Januar 1818. Han var fra en Tvillingfødsel. Det andet Barn var dødfødt.

Man kan ikke undgaa at lægge Mærke til, at i Børneflokkene er hverken Bedstefar eller Bedstemor paa Fædrenesiden opnævnt.

Skomager Jes Peter Johansen i Felsted var en interesseret og veloplyst Mand, der købte Bøger og efterhaanden samlede sig et efter Datidens Forhold anseligt Bibliotek. Han omtales som belæst. Efter hans Død spredtes Bøgerne. Nogle af dem blev Kaufmann i Bovrup Ejer af, andre kom til Tørsbøl, hvor en Datterdatter, Tine, var gift. De gik tabt, ved at Ejendommene begge Steder brændte. Maaske kan nogle af Bøgerne endnu findes paa Ejendommen i Felsted.

Ogsaa i Tidens nationale Rørelser deltog Jes Peter Johansen. Da i de voldsomme Brydningers Tid »Den slesvigske Forening« bev oprettet i Haderslev for at samle Slesvigerne til Kamp for deres folkelige Rettigheder mod Slesvig-Holstenismen, meldte Jes Peter Johansen sig og betalte Medlemsbidrag til Foreningen.

Blandt Jes Peter Johansens Efterladenskaber var der ogsaa en ufuldstændig ført Dagbog. Efter nogle Aars Afbrydelse var den ført videre af Jes Fr. Johansens anden Hustru, Maren, født Kaufmann. I Hovedsagen indeholdt den Beretninger om Tiderne for Saaning og Høst i de forskellige Aar, men ogsaa Oplysninger om Dødsfald og Bryllupper. Saaledes var noteret, hvem der var modtaget Skinker af, og til hvilke Bryllupper der var leveret Skinker og deres Vægt. I Bogen fandtes ogsaa en Notits om betalt Medlemsbidrag til »Den slesvigske Forening«.

Denne interessante Dagbog gik tabt, da Kaufmanns Ejendom i Tumbøl brændte.

Jes Peter Johansen,

Skomager og Bolsparcellist i Felsted, født 8. December 1779 i Tinglev Sognefogedgaard, død 4. Nov. 1849 i Felsted. Gift med **Ellen Jørgensen** fra Tumbøl, født 4. Oktober 1773, død 28. 3. 1827. Datter af Skræddermester og Kaadner **Jørgen Jørgensen** i Tumbøl og Hustru, **Ingeborg**, født Jesdatter.

<i>Margrethe Dorothea,</i> født 22. 4. 1806, død 12. 11. 1857. Gift 1) med Skræddermester <i>Thiele</i> i Felsted, gift 2) med <i>Jes Fr. Johan-</i> <i>sen.</i>	Jørgen Johansen, født 9. 10. 1807, død 22. 10. 1893. Gift 1) med MarieChristinaBøhm, gift 2) med <i>Marie Pe-</i> <i>tersen,</i> født <i>Rosenbæk.</i>	<i>Peter Johansen,</i> født 12. 10. 1809.
--	---	--

<i>Jens Johansen,</i> født 29. 2. 1812, død som Barn	<i>Ingeborg Cathrine,</i> født 14. 8. 1813, død 26. 1. 1826.	<i>Hans Johansen,</i> født 15. 4. 1815, død 4. 1. 1866. Gift med <i>Birthe Magnussen</i> fra Traasbøl.
--	--	---

Jes Peter Johansen,
født 14. 12. 1814,
død 5. 1. 1818.

8. VED ARBEJDE OG NØJSOMHED BYGGES GRUNDLAGET FOR NY FREMGANG.

Jørgen Johansen var som Jes Peter Johansens ældste Søn den egentlige Fæstearving. Han lærte Smedehaandværket og var derefter Soldat, Dragon i Aarhus, i $4\frac{1}{2}$ Aar. Da han kom hjem, havde hans lidt ældre Søster giftet sig med Skræddermester Thiele og faaet overdraget Ejendommen. Jørgen Johansen maatte nøjes med 100 Rbdr., som han fik udbetalt, og en Vadmelklædning. Han giftede sig og bosatte sig i Felsted og drev bl. a. Tækkemands Virksomhed. Der var smaa Kaar. Hjemmet var et Inderstehus i Felsted, men hans tre Sønner — en fjerde døde som Spædbarn — lærte af Forældrene Flid og Nøjsomhed, Paalidelighed og solid Adfærd, Egenskaber, som de ikke gav Slip paa, saa længe de levede. Allerede i 8—10 Aars Alderen maatte de ud at tjene for paa den Maade at hjælpe med til at skaffe Føden og Klæderne. Faderens Eksempel og deres egen Stræbsomhed blev Grundlaget for Slægtens nye Fremgang. Ved Arbejde og Nøjsomhed samlede de alle tre sig en Formue paa omkring 30.000 Mark hver. Disse Penge mistede de tildels ved Inflationen, som fulgte efter Krigen 1914—18.

Selv vedblev Jørgen Johansen alle Dage at være en virksom Mand, der var glad for at arbejde. Endnu i 84-Aars Alderen gik han med paa Høstageren. Nogle, som dengang var unge, og har kendt ham, mindes ham som en rask gammel Mand.

Jørgen Johansen var gift to Gange. 14. Oktober 1837 holdt han Bryllup med **Marie Christina Bøhm**, Datter af Skræddermester Frederik Christian Bøhm i Røllum og Hustru Christina, født Hein. Marie Christina var født i Røllum den 29. Januar 1808, hun døde i Felsted den 28. Maj 1855 efter i henved et Aar at have lidt af tiltagende Brystsyge og været sengeliggende siden Jul.

Derefter giftede Jørgen Johansen sig 28. November 1856 med Enken Maren Petersen, født Rosenbæk, i Felsted, født 1812 i Grønnebæk. I dette Ægteskab var der ingen Børn.

Jørgen Johansen og Marie Christina Bøhms Børn var:

1. **Christine**, født 15. November, døbt 25. November 1838.

Faddere:

Madame Iversen, Felsted,
Ingeborg Elisabeth Bøhm, Felsted,
Henrik Nikolaj Frees, Felsted.

Christine opholdt sig i mange Aar i Kristiansfelt som Husholderske for et Medlem af Menigheden. Hun døde i Felsted ugift.

2. **Jes Peter Johansen**, født 1. Januar, døbt 12. Januar 1840.

Faddere:

Christian Carl Iversen, Felsted,
Skomager Jes Peter Johansen, Felsted,
Ingeborg Margrethe Carstensen, Felsted.

Jes Peter Johansen giftede sig 10. Maj 1880 med Marie Dorothea, Datter af Parcellist Hans Matthiesen i Bjergskov og Hustru, født Dethlefsen, fra Ullerup. Han tjente i 34 Aar paa Iversens Gaard i Felsted. Ogsaa Konen hjalp i en Del Aar med ved Arbejdet paa Gaarden. De sparede saa mange Penge sammen, at de kunde købe en lille mager Landejendom sydfor Sønder Hostrup. Her arbejdede de sig yderligere frem.

De havde ingen Børn, hvorfor de solgte Gaarden og flyttede til Bovrup, hvor de købte et Hus.

3. **Frederik Christian Johansen**, født 25. Maj, døbt 2. Juni 1842.

Faddere:

Frederik Christian Bøhm, Røllum,
Johannes Lorentsen, Nørballe,
Anne Magrethe Lorentsen, Nørballe.

Om Frederik Christian Johansen se næste Afsnit.

4. **Hans Peter Johansen**, født 6. Februar, døbt 15. Februar 1846.

Faddere:

Jes Lorentsen, Nørballe,

Hans Christian Bøhm, Røllum,
Anna Hansen, Felsted.

Hans Peter Johansen døde 15. Februar 1846, ni Dage efter Fødselen.

5. **Jørgen Johansen**, født 23. April, døbt 2. Maj 1847.

Faddere:

Jes Frederik Johansen, Felsted,
Peter Festersen, Felsted,
Cicilia Boysen, Nørballe.

Jørgen Johansen giftede sig 13. Juni 1876, mens han tjente paa Felsbæk Mølle, med **Helene Marie**, Datter af **Christian Hansen** og **Hustru, Marie**, født **Knudsen**, paa Felsted Mark. Jørgen Johansen ejede senere en Gaard paa Tørsbøl Mark. Han var Optant og havde aftjent sin Værnepligt i Odense. Ogsaa han arbejdede sig som nævnt frem til Velstand.

Jørgen Johansens anden Kone, **Maren**, født **Rosenbæk**, var Datter af Gaardmand **Boy Nielsen** og **Hustru Kjestine**, født **Rosenbæk**, i Grønnebæk, Jels Sogn. Der var tre Søskende **Rosenbæk**, som kom fra Grønnebæk til Felsted og blev gift der. Det var: **Maren**, som 30. Oktober 1836 blev gift med **Landmand Peter Thaysen Petersen** i Felsted og efter hans Død med **Jørgen Johansen**. Hendes lidt ældre Søster: **Cecilie**, som 19. September 1829 var bleven gift med **Nis Hansen Hejsel** i Felsted, og deres Broder: **Niels Boysen Rosenbæk**, som blev gift i Felsted 14. 11. 1835 med **Maren Guldberg** fra Endrupskov og døde 2. Novbr. 1893, 83 Aar gammel, som Aftægtsmand paa Felsted Mark.

De to Søstre døde omtrent samtidig, **Cecilie** den 27. og **Maren** den 30. September 1888.

OM BØHM SLÆGTEN.

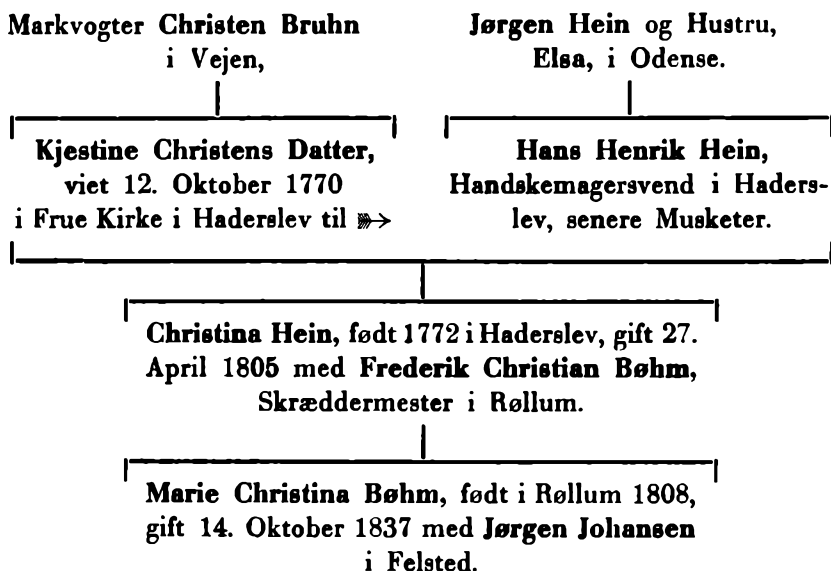
Om **Bøhm Slægten**, **Jørgen Johansens** første Kones Slægt, har der dannet sig Myter med Hensyn til dens Oprindelse. Her derfor nogle Oplysninger om denne Slægt:

27. April 1805 giftede **Frederik Christian Bøhm** fra Aabenraa sig med **Christina Hein** fra Haderslev og bosatte sig derpaa

som Skræddermester i Røllum. I dette Ægteskab fødtes Jørgen Johansens første Kone, **Marie Christina Bøhm**. Christina Heins Far var **Hans Henrik Hein**, en Handskemagersvend i Haderslev, der 12. Oktober 1770 blev viet i Frue Kirke i Haderslev til **Kjestine Christens Datter** fra Vejen. Da Vielsen fandt Sted, var Hans Henrik Hein Handskemagersvend, men da foran nævnte Datter, Christina, blev født i 1772, var han Musketer i det hvervede jyske Infanteri Regiment og stod som saadan ved Major von Passows Kompagni.

Kjestine Christens Datter var Datter af Markvogter **Christen Bruhn** i Vejen, og Handskemagersvend Hans Henrik Hein var fra Odense, Søn af **Jørgen Hein** og Hustru, **Elsa**, i Odense.

Altsaa:

Skræddermester **Frederik Christian Bøhm** i Røllum var født i Aabenraa 9. December 1777. Hans Far var Knapmager **Hans Christian Bøhm**, der foruden at drive sit Haandværk var Bælgræder i Nikolaj Kirken. Han havde en Konkurrent, Knapmager **Thomsen**. Knapmageriet

var et af de Haandværk, der tidligt blev ødelagt af Industrien. Hans Christian Bøhm var født ca. 1739 og døde 9. December 1812. Det formodes, at Pottemagersvend Hans Hinrich Bøhm, der døde i Aabenraa 16. December 1805, har været hans Broder. Som Navnet viser, stammer Slægten fra Bøhmen. (Den kan ligesom Posselt Slægten være af tjekkisk Oprindelse.)

Foruden Datteren Marie Christina havde Skræddermester Frederik Christian Bøhm i Røllum en Søn, Hans Christian Bøhm, der blev Skræddermester i Torp, og endnu en Datter, Ingeborg Elisabeth, der giftede sig 10. November 1854 med Gaardmanden Hans Rossen Petersen i Torp. Hos denne Datter døde Skræddermester Frederik Christian Bøhm fra Røllum 7. August 1869, næsten 92 Aar gammel. Det oplyses om ham, at han paa sine gamle Dage led meget af Døvhed. Et Fjerdingaar før sin Død havde han det alvorlige Uheld ved et Fald at brække Laarbenet. Dette Uheld bidrog til at fremskynde den gamle Mands Død.

Følgende Oversigtstavle kan være til Støtte ved Læsningen af foranstaaende:

Hans Christian Bøhm,
Knapmager i Aabenraa, f. ca. 1739, -
d. 9. 12. 1812. Gift med Maren.

|
|-----|
Frederik Christian Bøhm,
Skræddermester i Røllum, f. 9. 12. 1777,
d. 7. 8. 1869 i Torp.
Gift m. Christina Hein fra Haderslev.

Maria Christina,
gift med
Jørgen Johansen
i Felsted.

Ingeborg Elisabeth,
gift med Gaardmanden
Hans Rossen Petersen
i Torp.

Hans Christian Bøhm,
Snedkermester i Torp.
Søn af denne var:

|
|-----|
Lærer *Bøhm* i Søst.

Jørgen Johansen,

Inderste i Felsted, under Ladegaard, født 9. 10. 1807,
- død 22. 10. 1893. - Gift 1) med **Marie Christina**
Bøhm fra Røllum, født 29. 1. 1808, død 28. 5. 1855.

Gift 2) med *Maren Petersen*, født
Rosenbæk, fra Grønnebæk. Dette
Ægteskab uden Børn.

<i>Christine,</i> født 25. Novbr. 1838	<i>Jes Peter Johansen,</i> født 1. Jan 1840, gift med <i>Marie Dorothea</i> <i>Matthiesen</i> fra Bjerg- skov. Gaardmand i Sønder Hostrup.	Frederik Christian Johansen, født 25. Maj 1842. Se næste Slægtled.
---	---	---

Hans Peter Johansen,
født 6. Februar 1846,
død 15. Februar 1846.

Jørgen Johansen,
født 23. April 1847, gift med
Helene Marie Hansen fra
Felsted Mark.
Gaardejer paa Tørsbøl Mark.

9. SLAGTERMESTER FREDERIK JOHANSEN, FELSTED.

Jørgen Johansens næstældste Søn, **Frederik Christian Johansen**, bosatte sig 1874 som Slagtermester i Nørballer. Samtidig giftede han sig. Han kunde under de daværende Forhold ikke lade sig vie eller gundlægge et Hjem her i sin Fødestavn uden i Forvejen at have indhentet de preussiske Myndigheders Tilladelse og faaet en »Niederlassungs Concens« udleveret. Denne bevilgedes ham under 25. April 1874 af daværende Landraad von Levetzau i Aabenraa. Derefter ansøgt om »Kongebrev til kirkelig Vielse«. Dette udstedtes 5. Maj af Provst Göttig i Aabenraa. Videre maatte han møde med et »Hjemstedsbevis« fra en kongerigsk Sognekommune, der i Trangstilfælde vilde være villig til at modtage ham som Optant og sørge for hans og Familiens Underhold. Hans »Hjemsteds Kommune« blev S. Vilstrup i Vejle Amt. Hans tilkommende Kone maatte forelægge sin Skudsmaalsbog med Ægtebrev. Da alle disse Formaliteter var i Orden, kunde Vielsen finde Sted den 20. Maj 1874.

Bruden var **Ane Magdalena Petersen**, født 21. Marts, døbt 21. Maj 1846, Datter af Peter Jensen og Hustru Else Bertelsdatter fra Viufskov i Alminde Sogn ved Kolding. Hun døde allerede efter kun fem Aars Ægteskab den 26. Maj 1879, et Par Maaneder efter sin sidste Barnefødsel.

Børnene i Ægteskabet var:

1. **Jørgen Peter Johansen**, født 19. April 1875, døbt 17. Maj.

Faddere:

Inderste Jørgen Johansen i Felsted, (Bedstefaderen),
Jes Peter Johansen, dengang tjenende i Felsted,
Helene Marie Hansen, Felstedskov.

Jørgen Peter Johansen kom i Smedelære i Røllum. I en Aarrække var han Smedemester i Sønder Hostrup. For

Tiden (1940) driver han Smedehaandværket i Ullerup. Han var med i Verdenskrigen paa Østfronten som Landstormsmænd. Hans Hustru, Cathrine Schultz, er en Datter af Smedemester S. i Røllum.

Børn:

- a) Anna, gift med Ejnar Tønder fra Birkelev. De er bosat i Haderslev.
- b) Marie, gift med Christen Christensen, Lundsgaard i Ullerup.
- c) Frederik, Chauffør, gift, bor i Haderslev.

2. Peter Johansen, født 24. Juli 1877, døbt 10. August.

Faddere:

Aftægtsmand Jørgen Jørgensen (Lund), Felsted Mark,
Jørgen Haulrich, Felsted Mark,
Mette Marie Johansen, Nørballe.

Peter Johansen lærte Slagterhaandværket i Augustenborg. Er nu Slagtermester i Felsted. Han var preussisk Soldat, laa i Garnison i Østpreussen. Deltog i Verdenskrigen, i dets første Aar. Var siden hjemreklameret. Giftede sig 1903 med Anna Hinrichsen, Datter af en af Sognets fremtrædende hjemmetyske Gaardmænd, Frantz Hinrichsen, Slyngsten.

Børn:

- a) Frederik, Slagtermester i Felsted, gift med Johanne Johansen fra Nørballe.
- b) Frantz Johansen, Gaardmand i Slyngsten, paa Bedstefaderens Gaard, gift med Helene Hansen fra Felsted.

3. **Marie Christine Johansen**, født 29. Marts 1879, død kort efter Moderen, nemlig 21. Juni samme Aar. Hun var bleven døbt den 27. April.

Faddere:

Maren Johansen, Felsted.

Marie Matthiesen, tjenende hos Christian Iversen i Felsted.

Gaardmand Hans Jepsen, Felsted Mark.

Efter Ane Magdalenes Død i Foraaret 1879, indgik Frederik Chr. Johansen den 25. Februar Aaret efter nyt Giftermaal, nemlig med **Mette Christine Jepsen**, som var født 15. Januar 1848 i Røllum som Datter af Gaardejer **Hans Jepsen** og Hustru **Mette Kjestine**, født **Thaysen**. Se om dem i et følgende Hovedafsnit. Der havde i Forvejen været selskabelig Forbindelse mellem Frederik Johansens Hjem og Gaarden paa Felsted Mark, hvor Mette Christine kom fra, og som nu var overgaaet i hendes Broders Eje. Baade den gamle Gaardmand, Jørgen Jørgensen (Lund), og Efterfølgeren, **Hans Jepsen**, Mette Christines Bror, havde været Faddere ved Barnedaab hos Frederik Johansen.

I Frederik Johansens andet Ægteskab fødtes:

1. **Hans Johansen**, 27. August 1881.

Om Hans Johansen se næste Afsnit.

2. **Frederik Johansen**, 3. Juni 1883, døbt 1. Juli.

Faddere:

Jørgen Johansen, Felstedskov,

Nis Johansen, Nørballe,

Cathrine Jepsen, Røllum.

Frederik Johansen blev gift med **Karen Popp**, Datter af Lærer Popp og Hustru, f. Frees. Han var med som Soldat i Verdenskrigen i to Aar. Er Landmand og Vognmand i Stensvang.

Børn:

- a) **Astrid**, Sygeplejerske paa Sygehuset i Aabenraa (1940).

- b) **Frederik**, Kommissionsforretning i Kødbyen i Kø-

benhavn. Gift med Luise Ravn Jensen, Datter af
Statskonsulent Jensen, Aabenraa.

- c) Martha, gift med Gaardejer Andreas Staugaard, Dybbøl.
- d) Christine, studerer Medicin.
- e) Dora, f. T. hjemme.
- f) Karl Martin, hjemme.

3. Anna Marie Johansen, født 25. Maj 1885, døbt 24. Juni.

Faddere:

Mette Christine Jepsen, Røllum,
Maren Lorentzen, Nørballe,
Rasmus Jepsen, Røllum.

Anne Marie blev gift med Gaardejer Rasmus Hejsel i Bollerslev Skov. Denne deltog i Verdenskrigen og kom i russisk Fangenskab, hvorfra han ved Krigens Slutning vendte velbeholden tilbage.

Børn:

Anna, er Sygpelejske.
Christine,
Meta,
Lorents.

Slagtermester Frederik Christian Johansen var som nævnt Optant. Han aftjente sin Værnepligt i København i Aarene 1866—67. 1874 købte han Hus med et Par Tønder Land i Nørballe, hvor han tillige drev Slagterivirksomhed indtil Aar 1899, da han byggede ny Forretningsejendom i Felsted By. Denne afstod han i 1903 til sin næstældste Søn Peter Johansen, der igen i 1930 afstod Forretningen til sin ældste Søn Frederik Johansen.

I Begyndelsen af Halvfemserne, under en kortvarig mildere Kurs under Fremmedherredømmet: Caprivi Kursen, lod han sig, lige som mange andre nordslesvigske Optanter, naturalisere, dvs. blev preussisk Undersaat. Dette gav mere Tryghed og desuden Valgret. Han kunde derefter ogsaa deltage i danske Sammenkomster. Da en Del Aar senere, i Køllertiden, Udvisningsuvejret igen brød løs, og Truslen om Landsforvisning paa ny hang over mange Optanters Hovede, kunde denne Straf for Hjemstavnstroskab ikke mere ramme ham. Han døde som Aftægtsmand i Stensvang 28. Januar 1926.

Mette Christine var ham en god Ven og Medhjælper. Hun skildres som en alvorlig, meget religiøs Kvinde, der især læste religiøse Bøger. Skønt udgaaet fra et slesvig-holstensk paa-virket Hjem, var hun i Sprog og Sindelag dansk og lærte Børnene at læse Dansk hjemme. Ikke alene for sine egne Børn, men ogsaa for Stedbørnene var hun en god og kærlig Mor. Hun døde 23. November 1918 i Tumbøl (i Stensvang).

I et følgende Hovedafsnit nogle Oplysninger om hendes Slægt.

Frederik Christian Johansen,

Slagtermester i Felsted, født 25. Maj 1842, - død 28. Januar 1926.

Gift 1) 20. 5. 1874 med *Ane Magdalene Petersen* fra Viuf Skov,
født 21. 3. 1846, - død 26. 5. 1879, -

Gift 2) 25. 2. 1880 med *Mette
Christine Jepsen*, født 15. 1.
1848, død 23. 11. 1918.

Jørgen Peter Johansen,
f. 19. 4. 1875, Smede-
mester, først i Sdr.
Hostrup, dernæst i
Ullerup. Gift med
Cathrine Schultz
fra Røllum.

Peter Johansen,
f. 24. 7. 1877, Slagter-
mester i Felsted. Gift
1903 med *Anna Hin-
richsen* fra Slyngsten.

Marie Christine Johansen,
født 29. 3. 1879
død 21. 6. 1879

Hans Johansen,
født 27. August 1881,
Direktør for Aabenraa
Andels - Svineslagteri.
Gift 25. Oktober 1904
med **Trineke Marie
Jørgensen** fra Tumbøl.

Frederik Johansen,
f. 3. Juni 1883,
Landmand og Vogn-
mand i Stensvang.
Gift med *Karen Popp*.

Anna Marie Johansen,
f. 25. 5. 1885.
Gift med Gaardejer
Rasmus Hejsel,
Bollerslev Skov.

10. NUTIDEN.

Hans Johansen, Frederik Christian Johansens ældste Søn fra andet Ægteskab, fødtes 27. August 1881 og blev døbt den 18. December.

Faddere ved Daaben var:

Aftægtsmand Jes Lorentsen, Nørballe,

Gaardmand Hans Jepsen, Felsted Mark,

Christine Johansen, Kristiansfelt. (Faster).

25. Oktober 1904 giftede Johansen sig med **Trineke Marie Jørgensen** fra Tumbøl.

I dette Ægteskab fødtes:

1. **Frederik Johansen**, 26. Maj 1905 i Tønder. Han besøgte Underklasserne i »Höhere Töchter Schule«, som var Forberedelsesklasserne til »Königliche Realschule«. I Aabenraa fortsatte han Skolegangen i Realskolen og bestod Afgangseksamen i 1921. Som særlig Anerkendelse blev han fritaget for den mundtlige Eksamen. Palmesøndag 1920 blev han konfirmeret af Præsten i den danske Menighed, Pastor Juhler, men som dengang konfirmerede paa Tysk.

Efter endt Skoletid i 1921 kom Frederik Johansen i Slagterlære, først hjemme, derefter i 1922 hos Slagtermester Erich Petersen, Tønder, og 1923 i Aabenraa Andels-Svine-slagteri. Samtidig besøgte han Handelsskolen og tog Handelsmedhjælper Eksamen 1923 fra Tønder Handelsskole. I 1924 kom han til videre Uddannelse til Danish Bacon Co. i Hull og senere samme Aar til Lovell & Christmas Ltd. i London. Ialt tilbragte han et Aar i England. Han var efterhaanden bleven Kontormand og kom som saadan til Herning Svineslagteri i Efteraaret 1925, hvor han havde Stilling, til han blev indkaldt til Militærtjeneste ved 3. Batl. i Haderslev den 9. November 1926. Efter at have aftjent sin Værnepligt blev han i April 1927 Bogholder paa Aabenraa

Andels-Svineslagteri. I Oktober 1940 efterfulgte han sin Far som Direktør for Slagteriet.

4. Maj 1928 giftede Frederik Johansen sig med **Lillian Edith Dobé Madsen**, Datter af Direktør A. Madsen og Hustru, født Dobé, Herning.

Børn:

a) **Hans Adolf**, født den 21. August 1928.

b) **Lillian Ellen**, født 5. Februar 1930.

c) **Inge Marie**, født 25. Oktober 1935.

d) **Jørgen Frederik**, født 7. Februar 1940.

2. **Niels Johansen**, født 16. Juni 1906 i Tønder. Besøgte den tyske Realskole i Tønder og siden i Aabenraa, hvor han ved Genforeningen i 1920 overgik til Aabenraa Statsskole. I Januar 1924 overflyttedes han til Sønderborg Statsskoles matematisk-naturvidenskabelige Gymnasium og blev Student herfra den 28. Juni 1926. Afsluttede 25. Januar 1933 den fuldstændige juridiske Embedseksamen ved Universitetet i København. Var Sagførerfuldmægtig i Nakskov fra 17/3 1933 til 1/4 1935, da han ansattes som Fuldmægtig ved Langeland og Ærø Herreders Dommerembede i Rudkøbing og fra 1/1 1936 ved Embedet i Bregentved-Gisselfeld Birk i Haslev. Udnævntes fra 1/4 1937 til Dommerfuldmægtig af 3. Grad og ved kgl. Resolution af 9/12 1939 til Dommerfuldmægtig af 2. Grad.

Gift 7. April 1936 med **Lykke Marie Boye Hatting**, født 24/10 1910, Datter af Kommitteret ved den militære Klædefabrik, Kontorchef i Forsvarsministeriet S. A. Hatting, København, og Hustru Anna Lorentze, f. Boye. Tog 1930 Studentereksamen fra N. Zahles højere Pigeskole og Filosofikum ved Københavns Universitet i 1931.

Børn:

- 1) **Kirsten Hatting Johansen**, født 7. Maj 1937 i Haslev.

3. **Christine Marie Johansen** 13. August 1907 i Tønder. Opholdt sig som ung Pige i Hull i England fra 1925 til 26. I Sommeren 1927 besøgte hun Husholdningsskolen i Holte. Gift 22. September 1935 med Isenkræmmer **Andreas Petersen** i Aabenraa, Søn af Købmand P. Petersen og Hustru Christiane, født Andersen i Aabenraa.

4. **Anna Christine**, 21. Februar 1909 i Tønder. Besøgte 1926 Nordborg Efterskole. Gift 14. August 1935 med Bager **Arnold Carstens**, Søn af Bagermester Fr. Carstens og Hustru Kjestine, født Hansen, Aabenraa.

Børn:

a) **Karin**, født 30. December 1938.

b) **Helga**, født 2. Juni 1941.

5. **Hans Johansen** 11. Marts 1917 i Tønder. Student fra Aabenraa Statsskole 1935. Læser Jura ved Københavns Universitet. Gift 18. Marts 1938 med **Karen Rasmussen**, Datter af Kaptajn Chr. Rasmussen og Hustru Marie, født Jørgensen, Aabenraa.

Børn:

a) **Vibeke**, født 18. Maj 1938.

6. **Christian Johansen** 4. August 1919 i Aabenraa. Lærte Slagterhaandværket og Pøsemageriet i Aabenraa Andels-Svineslagteri. Var 1938 Elev paa Danebod Højskole. Er for Tiden (1940) Pøsemager paa Rødding Svineslagteri.

Om **Trinke Johansen**, født **Jørgensens** Slægt se et følgende Hovedafsnit.

Direktør Hans Johansen, hvem Lysten til Storvirksomhed laa i Blodet, — som en Arv fra Stamfædrene i seksten og sytten Hundrederne, — og som allerede under Verdenskrigen drev Slagterivirksomhed i stort Omfang og siden grundlagde Aabenraa Andels-Svineslagteri, har selv meddelt følgende kortfattede Levnedsskildring:

Jeg er født i Nørballe i det lille Hus, som endnu i Dag ligger ved Landevejen og har der tilbragt mine Barne- og Skoleaar. Fra 1. Maj 1888 — Paaske 1896 besøgte jeg den toklassede Landsbyskole i Felsted. Begyndelsen af Skolegangen faldt sammen med Udstedelsen af den bekendte tyske Sprogforordning, der forbød al Danskundervisning med Undtagelse af 4 Timers Religionsundervisning ugentlig paa Dansk. Jeg blev konfirmeret Palmesøndag 1896 i Felsted Kriike, og 8 Dage senere, 2. Paaske-dag, kørte min Far mig til Sønderborg, hvor jeg blev indskreven i den derværende »Schlachterinnung«, som Lærling hos Slagtermester J. Zimmermann i Augustenborg. Efter 3 Aars Læretid aflagde jeg Svendep prøve i Sønderborg og blev udskrevet som Slagtersvend 2. Paaskedag 1899. I de følgende 5 Aar arbejdede jeg i Tyskland paa forskellige Pladser for at ud-danne mig videre i mit Fag og desuden hjemme i Fars Forretning. I denne Periode var jeg med til at bygge den nye Forretningsejendom i Felsted By.

Den 1. April 1904 blev jeg selvstændig Forretningsdrivende, idet jeg overtog en Gæstgivergaard ved Tønder gamle Bane-gaard, hvor jeg samtidig drev et lille Slagteri ved Siden af. Samme Aar, den 25. Oktober, blev jeg i Felsted Kirke viet til Trineke Marie Jørgensen fra Tumbøl, som gennem Livet har været mig en god og trofast Hustru og vore Børn en god og opofrende Moder.

Forretningen gik ikke saa godt, og jeg solgte derfor Kroen i 1907, og samtidig købte jeg en Ejendom i Vestergade, hvor jeg drev en Slagterforretning indtil 1. Marts 1919. Den nye Forretning gik godt og stadig fremad. Om Sommeren solgte jeg Kød

en gros til Slagterne paa Øen Sild, og desuden græssede jeg hvert Aar en hel Del Kreaturer i Tønder Omegn og i Marsken. Den 9. Juni 1909 aflagde jeg Mesterprøve ved Haandværkerkammeret i Flensborg, som jeg bestod med »genügend«. I 1912 var jeg med til at oprette den første danske Forening i Tønder: »Tønder Læseforening«. Jeg har aldrig været Soldat og blev det heller ikke under Verdenskrigen. Jeg kunde holde mig hjemme som Garnisonschlachter, og som saadan maatte jeg forsyne en stor Del af de tyske Garnisoner i Nordslesvig og Krigsfangerne med Kød og Pølsevarer. Disse Leveringer blev stadig større, og fra 1. April 1916 til 1919 havde jeg kun Militærleverancer. Min private Kundekreds afstod jeg til Fru Sofie Petersen, Uldgade, hvis Mand var indkaldt, og som med Hjælp af min danskfødte Svend William Pedersen hele Krigen igennem opretholdt en god Butiksvirksomhed.

I December 1918 købte jeg Slagtermester L. Toffts Ejendomme i Aabenraa, Søndergade 9 og Fiskergade 8, og begyndte her en Slagterforretning den 1. April 1919. En-Gros Forretningerne var dog gaaet mig i Blodet og sammen med en lille Kreds af Landmænd oprettede jeg i 1922 Aabenraa Andels-Svineslagteri. Slagteriet blev indrettet i mine Ejendomme og allerede i det første Aar slagtedes der 22.000 Svin. Slagtningerne steg snart til over 30.000 Svin om Aaret, og Lokalerne blev for smaa. Som Direktør var jeg saa med til at bygge det nye Svineslagteri og offentlige Slagtehus paa Havnepladsen. Den 8. Juli 1926 toges de nye Bygninger i Brug. Den største Slagtning havde vi i Aaret 1932, hvor der slagtedes over 115.000 Svin. 10. Maj 1939 naaedes Millionen.

I 1933 stiftede jeg A/S Dansk Kødekstrakt Co., som jeg har administreret sammen med Slagteriet.

I 1926 var jeg med til at stifte A/S Aabenraa Automobilselskab, hvor jeg senere blev Formand for Bestyrelsen.

KARLSVRAA SLÆGTEN.

Den første af Slægten paa Karlsvraa hed muligvis

Anders,
født 15...?, - død 15...?

|
|-----|
Michel (Andersen?)
født 15...? - død 16...?

|
|-----|
Anders Michelsen
til Karlsvraa
født ca. 1618, - død 1678.

|
|-----|
Johan Andersen
til Karlsvraa,
født 1650, - død 1725.

|
|-----|
Hans Johansen
til Karlsvraa,
født 1701, - død 1773.

|
|-----|
Ingvert Johansen,
Sognefoged i Tinglev,
født 1743, - død 1805.

|
|-----|
Jes Peter Johansen,
Skomager og Landmand i Felsted,
født 1779, - død 1849.

|
|-----|
Jørgen Johansen,
Inderste i Felsted,
født 1807, - død 1893.

|
|-----|
Frederik Christian Johansen,
Slagtermester i Felsted,
født 1842, - død 1926.

|
|-----|
Hans Johansen,
Direktør for Aabenraa Andels-Svineslagteri

II.

JEPSEN SLÆGTEN FRA RØLLUM.

1. HJULMAGEREN JEP JØRGENSEN I RØLLUM.

Den første, vi møder af Jepsen-Slægten, er Hjulmager **Jep Jørgensen** i Røllum. Han er naaet op over de Tredive, før vi opdager hans Tilstedeværelse. Hvor han er født, og hvem hans Forældre har været, vides ikke.

I Ensted Kirkebog oplyses, at Søndagen Jubilate, den 21. April, 1678, lod Jørgen Eebesen i Stubbæk og Hustru: Merret Jensdatter en Søn døbe med Navnet Jep. Jørgen Eebesen og Merret var bleven gift Aaret i Forvejen.

Jørgen Jepsens Kone hed A n. 1706, den 1. Juli, viedes i Præstens Hus i Stubbæk en Jep Jørgensen til Anna Hansdatter, som tjente hos Bold Festersen, Fester Festersens Enke i Sønder Hostrup.

Om det er vor Jep Jørgensen, som her nævnes født og senere viet, lader sig ikke afgøre. Jep, en særlig dansk Form for det jødiske Jakob, dengang som nu et almindeligt Navn. Mest sandsynligt er, — Omstændighederne taler herfor, — at Jep Jørgensen er tilflyttet udefra og var gift med An, da han kom til Røllum.

Den første sikre Oplysning, vi har om Jep Jørgensen er fra 1711, da hans Navn pludselig dukker op i Tienderegistret for Røllum. Han er dette Aar eller Aaret i Forvejen bleven bosiddende der. Straks Aaret efter findes Navnet ogsaa i Kirkebogen, idet han 1. Søndag i Fasten 1712 lader en Datter døbe med Navnet Birret.

Hjulmageri havde i lange Tider blomstret i Røllum, før Jep Jørgensen kom til Byen. Store Skove med passende Træsarter fandtes lige i Nærheden. 1654 er der en Peter Hjuler i Røllum. Han efterfølges, vistnok 1667, af Jes Hjuler. Samtidig med disse er der fra 1664 af en Asmus Hjuler i Røllum. Jes

Hjuler døde 1712, altsaa efter at Jep Jørgensen var kommen til Byen.

Der findes ikke mange Oplysninger om Jep Jørgensen og hans Hustru An. Deres Børn var:

1. Birret, født 1712, døbt 1. Søndag i Fasten, den 14. Febr. — død 7. December 1755. Gift 22. April 1733 med Arend Tønsen i Røllum, senere Torp, født 1709, — død 17. April 1777.

Børn:

- a) Jep Arendsen, Inderste i Torp, f. 22. 9. 1735, — død 19. 6. 1796. Gift 1769 med Met, Bertel Christensens Datter i Torp. — Gift 2) 4. 11. 1784 med Johanne Sørensens fra Nørre-Jylland.
- b) Antoni Arendsen, Smed i Røllum, gift med Maren Smeds. Ingen Børn.
- c) An, f. 26. 8. 1738, gift 1766 med Jens Rasmussen eller Rossen i Aarupskov.
- d) Jørgen Arendsen, f. 19. 3. 1744. Han bosatte sig i Rise Sogn og blev gift der.
- e) Met, f. 1. 3. 1747. Hun blev gift med Jens Nielsen i Røllum.

Efter Birrets Død i 1755 giftede Arend Tønsen sig med Maren Hinrichs Datter fra Sdr. Hostrup.

2. Merret, født 1715.
3. 1718 et dødfødt Barn.
4. 1719 Tvillinger:
 - 1) Kirsten, født den 27. April.
 - 2) Jørgen, født den 29. April.
5. 1723 et dødfødt Barn.
6. 1724 igen Tvillinger:
 - 1) Hans,
 - 2) Rasmus, begge født samme Dag.

Med denne sidste Tvillingfødsel drog Sorgen ind i Jep Jørgensens Hjem, og det blev en mørk Jul. To Dage efter Fødselen døde An, og hun blev begravet den 13. December, samme Dag, Tvillingerne blev døbt. Ogsaa Tvillingerne døde, Hans den 15. December og blev begravet Juleaftensdag, en Søndag, Rasmus den 30. December, begravet Dagen efter.

Eet Aar senere, 1. Søndag i Advent 1725, den 2. December,

giftede Jep Jørgensen sig derpaa med **Ellin Hansdatter** fra Kværs, født 1685.

I dette Ægteskab fødtes:

1. **Hans** 4. September 1727, — død 7. Juni 1792.

Om ham se næste Slægtled.

2. A n 23. Marts 1730, — død 7. December 1797. Hun blev gift med Lorents Nissen fra Aabenraa, der var Kaadner i Røllum. Han var født 1734 og døde 21. Oktober 1787. I dette Ægteskab en Søn: Nis Lorentsen.

Jep Jørgensens anden Hustru, Ellin, døde 1752, 67 Aar gammel. Han selv døde 1760, den 19. Februar, over 80 Aar gammel.

Ved Siden af Hjulmageriet drev Jep Jørgensen Landbrug. Han er en gammel Mand, før det i Registrene omtales, at han er Hjulmager. Det sker ved Ellins Død i 1752 og siden selvfølgelig ogsaa ved hans egen Død i 1760.

2. HANS JEPSEN OG AN CATHRIN KALLES DATTER.

Hans Jepsen fulgte Faderen som Hjulmager i Røllum og drev ligesom denne ved Siden af et lille Landbrug. 11. November 1751 giftede han sig med **An Cathrin**, en Datter af **Kalle Thomsen** i Bollerslev. Hun var født ca. 1720 og døde 27. November 1782. Han selv døde 7. Juni 1792.

I Ægteskabet fødtes:

1. Ellen den 5. September 1752. Hun blev gift 12. Januar 1781 med Kaadner og Enkemand Peter Jørgensen i Vollerup, Bjolderup Sogn. De flyttede senere til Hellevad.
2. Jep Hansen, 7. April 1754, — død 3. November 1787. Aaret før sin Død, 27. Oktober 1786, giftede han sig med Mette, Datter af Hans Hansen og An Tøgers i Sønder Ønlev. Jep Hansen var Hjulmager i Røllum.
3. Kalle Hansen den 27. Februar 1756, — død 13. November 1829. Ogsaa han var Hjulmager i Røllum. Blev gift 11. November 1785 med An, Datter af Frederik Hansen og Jordmoderen Ingeborg Cathrine i Stubbæk.

Børn:

- a) Ingeborg Cathrine, gift med Frederik Solmer paa Bjerndrup Mark. (5 Børn).
 - b) Frederik, Kaadner i Røllum, gift med Mette Kjestine Hansen. (5 Børn).
 - c) Hans, som blev gift i Hjordkær med Maren.
 - d) Rasmus, som blev gift med Cæcilie Stabel i Røllum.
 - e) An Cathrin, som endnu var ugift ved Faderen Død i 1829.
4. **Hans Jepsen** den 31. Oktober 1762. Ligeledes Hjulmager i Røllum. Om ham se — foruden nedenfor — næste Afsnit. Han har oprindeligt hedt Hans Hansen, men da Forordningen om Indførelsen af faste Familienavne i Hertugdømmet

Slesvig var fremkommet, har han, da han selv lod Børn døbe, valgt Stavnnavnet Jepsen. I den lige mandlige Nedstammingslinje af den Gren af Slægten, som her omtales, kom derefter Mændene, hvad man vil lægge Mærke til, alle til at bære Navnet Hans Jepsen. Navnet Hans kom fra Jep Jørgensens Svigerfar, Ellin Hansdatters Far, **Hans I Kværs.**

Hans Jepsen og An Cathrin Kalles Datter havde endnu et femte Barn, som dog var dødfødt.

Det ses, at alle tre Brødre lærte Faderens Haandværk og blev Hjulmagere i Røllum. Hjulmageri kunde dengang, ligesom alt andet Haandværk, udvikle sig til en Forretning af Omfang. Man lavede mere end Hjul. Ved Siden af, at der fremstilledes Arbejdsvogne til Bønderne, skulde det store Forbrug af Fragt-vogne dækkes. Der kunde ogsaa bygges Stadsvogne til Kundekredse paa Landet og i de nærliggende Købstæder, i foreliggende Tilfælde Aabenraa, Flensborg og Tønder. Især til Tønder leveredes der Vogne fra R. Enkelte Bønder anskaffede sig netop i sytten Hundrederne flotte Stadsvogne med svajede Sidefjæl, høje Hjul og sammenfoldelige, kunstfærdigt smedede Trin. Det var meget fine Vogne med Rammen udfyldt med Vidjefletning eller ogsaa hele Kassen lavet af lys Kurvefletning. Det var til-lige stærke Vogne, som kunde holde til Kørslen paa Datidens Veje. Med de høje Hjul kunde der køres gennem Vadestederne, uden at der kom Vand paa Fodtøjet.

Hvorledes det forholder sig med de tre Hanseners Hjulmageri i Røllum, kan vi ikke sige; vi formoder, at de har drevet Haandværket i stor Stil fra eet og samme Værksted, det, hvor allerede Bedstefaderen havde haft sin Virksomhed, men som nu har maattet udvides. Hvad enten der har været kun eet eller tre forskellige travle Værksteder, saa har dette Hjulmageri været noget af det mest særprægende og nævneværdige fra den Tids Røllum.

3. HANS JEPSEN DEN YNGRE OG ANNA RASMUSSEN.

Hans Jepsen, der til at begynde har hedt Hans Hansen, var som nævnt en af disse Røllum Hjulmagere. Han giftede sig 22. Oktober 1791 med **An Cathrin**, Datter af Røllum Skrædderen Christian Rasmussen og Hustru Kjestin. Hun var født 28. Januar 1763 og døde 2. Maj 1799. I Ægteskabet var der fem Børn, der alle døde som smaa.

Derpaa giftede Hans Jepsen sig 15. November 1799 med **An**, en Datter af Peder Jensen og Kjestine, født Rasmussen i Nabo-byen Torp. Hun var født 2. April 1761 og døde 25. April 1808. Fra dette Ægteskab levede ved Faderens Død i 1821 en Datter: **An Cathrine Jepsen** (se næste Kapitel).

For tredje Gang giftede Hans Jepsen sig, nemlig 3. December 1808 med **Anna Rasmussen**, Datter af Inderste **Rasmus Jensen** og Hustru **Maren Peders Datter** paa Søgaard Hede. Hun var født 10. Februar 1779 og døde 3. Juni 1844 hos Sønnen Hans i Røllum.

I dette tredje Ægteskab fødtes:

1. **Hans Jepsen** 1. Juni 1809, som blev Gaardmand i Røllum. Om ham se næste Slægtled.
2. **Rasmus Jepsen** 11. December 1810, som døde ugift 2. Maj 1829.
3. **Anna Jepsen** 27. Juni 1814. Hun blev gift 24. Oktober 1839 med **Lorents Lorentsen Schmidt**, Gaardejer og Smed i Lundtoft. Han var født 1791 og døde 2. Januar 1841. I dette Ægteskab en Søn: **Lorents Lorentsen Schmidt**, født 21. Oktober 1840. Efter Mandens Død giftede Anna Jepsen sig 4. November 1842 med dennes Broder, Gaardejer **Hans Peter Schmidt** i Lundtoft. I dette Ægteskab

en Datter: Anna Lorentsen. Anna Jepsens anden Mand var ligeledes ældre end hende, født 1800. Ogsaa hendes andet Ægteskab blev af kort Varighed. Hun døde knap halvandet Aar senere, den 22. April 1844. (Se ogsaa under Slægten fra Kliplev, 3. Kapitel.) Hans Peter Schmidt døde 1891, over 90 Aar gammel.

4. Maren Jepsen 29. Marts 1816, — død 4. Juni 1849. Hun blev gift 8. November 1844 med Jørgen Jørgensen (Lund), Fæstegaardmand under Ladegaard. paa Felsted Mark. Denne var født 1807 og døde som Enkemand (anden Gang Enkemand) 3. Februar 1892. Se Side 110).

5. Jep Jepsen den 13. Maj 1819.

Kort efter sit tredje Ægteskabs Indgaaelse rykkede Hans Jepsen frem fra at være Hjulmager og Landbruger i Røllum op i Gaardmændenes Række, idet han overtog en halv Fæstegaard i Torp, et Arvefæste under Graasten. Denne Gaard overgik i 1830 ved Mageskifte med Hans Jepsens Enke til Jep Hansen fra Røllum, som efterfulgtes af Peter Christian Jacobsen. 1865 ejedes Gaarden af Hans Peter Jacobsen.

Hans Jepsen døde kort før Jul 1821. Ved Træfældning i Skoven, — han er muligvis vedblevet at drive det udmærkede Hjulmager-Haandværk, — faldt et Træ om paa ham og dræbte ham. Det skete den 14. December 1821.

Ved hans Død var det ældste Barn fra tredje Ægteskab kun 12 Aar gammelt, det yngste 2 Aar.

4. FRA RØLLUM TIL FELSTED MARK.

Efter Hans Jepsens Død fik Enken en Del at tage Vare paa. Der var Vanskeligheder og Krise og en Flok ukonfirmerede Børn. Men Anna Jepsen klarede sig enestaaende og reddede Gaarden, og da Krisen var overstaaet, førte hun Slægten tilbage til Røllum. Det skete paa den Maade, at hun 5. Juli 1830 som foran nævnt mageskiftede Gaarden i Torp med Jep Hansens Gaard i Røllum, en $\frac{3}{8}$ Gaard, ligesom Torp Gaarden et Arvefæste under Graasten. Om denne Gaard i Røllum kan oplyses følgende:

Som Fæster af den nævnes 1775 Hans Nissen, der var gift med Maren. De afstod 1775 Gaarden til deres Svigersøn Hans Hansen, som igen afstod den i 1811 til Sønnen Jep Hansen, der saa i 1830 mageskiftede den med Anna Jepsens Gaard i Torp.

Det var denne Gaard i Røllum, Anna Jepsen 23. Februar 1834 overdrog til sin ældste Søn, Hans Jepsen, nu den tredje i Rækken med dette Navn, samtidig med, at hun lod foretage almindeligt Skifte. Anna Jepsen havde alle Dage været en virksom og dygtig Kvinde, og der var trods alle Vanskelighederne, hun havde maattet kæmpe med, gode Forhold. Da Boet blev opgjort, viste der sig at være en Nettoformue paa 1.308 Rdr. 30 Sk., heri indbefattet 33 Rdr. 16 Sk., som var udlaant til Gaardmanden Jørgen Tøgesen Jensen i Røllum. Foruden disse Penge bestod Aktiverne af Inventar, Bygninger, Besætningen og Kontanter. Jorden, der var Arvefæste, tilfaldt uden videre den ældste Søn og hørte ikke med under Vurderingen.

Ved Dølingen tilskreves der:

Enken Anna Jepsen	290 Rdr.	38 $\frac{2}{3}$ Sk.
Datteren Anna Cathrine (fra Hans Jepsens andet Ægteskab)	145 »	19 $\frac{1}{3}$ »
Sønnen Hans Jepsen , Fæstearvingen	290 »	38 $\frac{2}{3}$ »
Datteren Anna Jepsen	145 »	19 $\frac{1}{3}$ »
Datteren Maren Jepsen	145 »	19 $\frac{1}{3}$ «
Sønnen Jep Jepsen	290 »	38 $\frac{2}{3}$ »

Hans Jepsen skulde give Moderen Aftægt. Moderen og Halvsøsteren Anna Cathrine gav Afkald paa at faa deres Arvepart indprotokolleret. Anna Cathrine (An Cathrin), der nu var gift med Gaardmanden Martin Petersen i Uge, har vel faaet sin Part udbetalt straks.

10 Aar senere, samme Aar Moderen døde (hun døde 3. Juni 1844), giftede den nu 35-aarige Hans Jepsen sig med den 20-aarige Mette Kjestine Thaysen, Datter af Tønderhus (dvs.: kongelig) Bolsmand Peter Thaysen i Røllum og Hustru, Mette Kjestine, født Iversen. Brylluppet stod 15. November 1844.

Deres Børn var:

1. Hans Jepsen, født 27. Januar 1846, — død som Gaardmand paa Felsted Mark. (Arvede Gaarden der. Se Side 110). Gift 10. November 1887 med Mette Kjestine Frees, Datter af Kromanden Henrik Nikolaj Frees i Felsted. Hun var født 21. Januar 1846. Hans Jepsen var tysk paavirket og dekoreret med den preussiske Kroneorden, men rolig og besindig. Han var en Mand, der fulgte godt med og var velbegavet. Med sine fremragende Evner var han altid rede til at hjælpe andre.

2. **Mette Christine**, født 15. Januar 1848, døbt 30. Januar.

Faddere:

Cathrine Heisel, Røllum,

Peter Jørgensen, Stollig,

Anna K. Matthiesen, Lovtrup.

Mette Christine blev gift 25. Februar 1880 med Slagtermester **Frederik Christian Johansen** i Felsted. Se denne. Hun døde 23. November 1918.

3. **Anna Jepsen**, født 18. August 1850. Gift med Snedker **Lorents Hansen** paa Felsted Mark. 2 Børn:

a) **Anna**, gift med **Thomas Jørgensen** i Tumbøl.
Se denne.

b) **Hans Christian Hansen**. Fik Stedet hjemme.

4. Marie Cathrine Jepsen, født 3. Maj 1853. Gift 25. Nov. 1875 med Gaardmanden Peter Petersen Hejseli Røllum.

5. Peter Thaysen Jepsen, født 8. September 1857. Blev Gaardmand i Røllum. Gift med Eleonora Grau fra Felsted Mark. Fik Gaarden i Røllum.

6. Cathrine Jepsen, født 26. April 1861. Gift med Peter Hansen Petersen, Gaardejer i Torp.

7. **A s m u s J e p s e n**, født 21. Marts 1865. Mejerist i Felsted, senere Gaardejer i Stubbæk. Gift 1. Oktober 1897 med **M a r i e J e s s e n J u h l e r**, Datter af Gaardejer Juhler og Hustru, **A n n a B o t i l l e**, født Frees, i Nørballe.

De syv Sødskende havde faaet et godt Helbred i Arv efter Forældrene og naaede alle en Alder mellem 70 og 85 Aar.

Hans Jepsen i Røllum var en klog Mand, men stejl og med nedarvet jydsk Bondetrods overfor Embedsmandsvælde, lige meget om det var dansk eller tysk. Mærkeligt nok formaaede han ikke at vise samme Stejlhed overfor den slesvig-holstenske Propaganda, da denne kom til Udfoldelse i Trediverne og Fyrterne i sidste Aarhundrede. Den første Spire af Paavirkning fra den Kant kan være kommen til Gaarden med den Embedsmand, der ledede Registreringen af Boet i 1834. Netop i Embedsmændenes Kredse florerede Slesvig-Holstenismen stærkt. Som i de fleste lignende Tilfælde omformedes efter Landsdelens Erobring den slesvig-holstenske Opfattelse ogsaa her til tysk Sindelag, skønt dette ingen Sinde kom særlig stærkt til Udtryk hos Hans Jepsen, da Overleveringen og tillige en væsentlig Del af Omgangskredsen ud over Sognet var dansk. Helt urimelig var denne Idé om Tyskhed jo ogsaa i foreliggende Tilfælde. Som de her meddelte Nedstammingslinjer viser, var Blodet, saa langt vi gennem disse har fulgt det tilbage, ublandet dansk, ligesom Sproget — Modersmaalet — altid havde været det. De fleste Nordslesvigere, som sluttede sig til Bevægelsen, savnede imidlertid Oversigt. Hvis man dengang havde kendt til Anegranskning, som man nu gør det, og haft Kendskab til Landsdelens Historie, saa havde den rettænkende Hans Jepsen sikkert rejst sig mod disse nye Tanker med samme Stejlhed som mod al anden Uret.

Før Jul 1878 fik Hans Jepsen Koldbrand i den ene Fod. Han laa syg i tolv Uger og døde 27. Februar 1879. Mette Kjestine overlevede ham og døde 13. Januar 1892.

Gaarden i Røllum var som andre Røllum Gaarde med store Arealer forholdsvis let Jord, hvorefter en Del havde ligget eller endnu laa i Lyng. I 1875 solgte Hans Jepsen nogle store Marker mod Syd, Søndermarken, til Jørgen Nissen Lund, der ved at opdyrke Hedejord østfor Julsø efterhaanden fik sig en

Gaard, hvis Bygninger han opførte nordfor Søndermosen (Klastrup).

Efter Hans Jepsens Død solgte Enken i 1883 yderligere rigelig 47 Tønder Jord fra Gaarden til Statsskovvæsenet. Dette Areal, store Krat- og Engstykker ved Nyværkvejen, blev lagt ind under Aarup Skov.

Den saaledes formindskede Gaard i Røllum overgik til den næstældste af Sønnerne Peter Thaysen Jepsen. Denne solgte 1920 Gaarden til Peter M. Petersen fra Torp.

Hans Jepsen og Mette Kjestine Thaysens ældste Søn, der ligeledes bar Navnet Hans Jepsen, som under normale Forhold vilde være blevet Faderens Efterfølger paa Gaarden i Røllum, havde arvet en god Gaard paa Felsted Mark. Det skete paa følgende Maade:

Hans Jepsens Søster, Maren Jepsen, var 8. November 1844 bleven gift med Gaardmanden Jørgen Jørgensen (Lund) paa Felsted Mark. Hun døde 4. Juni 1849 (Se Side ??). En Maaned før sin Død fødte hun en Søn, Peter Jørgensen, der døde ugift som 25-aarig den 7. Oktober 1874. Andre Børn var der ikke i Ægteskabet.

Efter Marens Død giftede Jørgen Jørgensen sig igen, nemlig med Anna Thaysen fra Røllum, en Søster til Hans Jepsens Kone. Hans Jepsen kom saaledes i dobbelt Svogerskab med Jørgen Jørgensen. Fra dette sidste Ægteskab var der ingen Livsarvinger, derimod opretholdtes ved dette andet Giftermaal Forbindelsen med Jepsen-Slægten i Røllum. En anden Søster til Hans Jepsens Kone, Cathrine, var bleven gift 1837 med Gaardmanden Jes Peter Hejsel i Nørballe, senere Røllum, død 1892. En Søn af Jes Peter Hejsel og Cathrine, Peter Petersen Hejsel, blev Faderens Efterfølger paa dennes Gaard i Røllum, mens en Datter, Trineke Botille, blev gift med Gaardmanden Jes Tøgesen Jensen i Røllum.

I Jørgen Jørgensens Gaard paa Felsted Mark var Hans Jepsen og Mette Kjestines Børn fra Røllum velsete, og da Sønnen fra første Ægteskab var død og der som nævnt ingen Børn var i andet Ægteskab, overdroges Gaarden til Hans Jepsen og

Mette Kjestines ældste Søn. Ved Hans Jepsens Død i 1879 opholdt sig tre af hans Børn paa Felsted Mark: Hans, Mette Christine og Cathrine. Hans var allerede dengang skrevet for Gaarden.

Saaledes omplantedes den Gren af Jepsen Slægten fra Rølmø, som er omtalt her, til Felsted Mark og fik sit Hjem der.

Jep Jørgensen,
Landmand og Hjulmager i Røllum, født ca.
1679, død 1760. Gift 2) med Ellin Hans-
datter fra Kværs, født ca. 1685, død 1752.

Hans Jepsen,
Hjulmager og Landmand i Røllum, født 4.
September 1727, - død 7. Juni 1792. Gift
med An Cathrin, Kalle Thomsens Datter
fra Bolderslev, født ca. 1720, - død 27.
November 1782.

Hans Hansen (Jepsen),
Hjulmager og Landmand i Røllum, senere
Gaardmand og Hjulmager (?) i Torp, født
den 31. Oktober 1762, - dræbt ved Træfæld-
ning i Skoven 14. December 1821. Gift 3)
3. Dec. 1808 med Anna Rasmussen, Datter
af Inderste Rasmus Jessen paa Søgaard Hede,
født 10. Febr. 1779, - død 3. Juni 1844.

Hans Jepsen,
Gaardmand i Røllum, født 1. Juni 1809, -
død 27. Febr. 1879. Gift 15. Novbr. 1844
med Mette Kjestine Thaysen, Datter af
Gaardmanden Peter Thaysen i Røllum, født
3. Oktober 1824, død 13. Januar 1892.

Mette Christine Jepsen,
født 15. Januar 1848, død 23. Novbr. 1918.
Gift 25. Febr. 1880 med Slagtermester Fre-
derik Christian Johansen i Felsted.

III.

NOGLE OPLYSNINGER

OM

FRU TRINEKE JOHANSEN, født JØRGENSEN's
SLÆGT.

1. JES JØRGENSEN FRA KVÆRS OG MAREN RASMUSDATTER FRA KIDING.

Fru Trineke Johansens Slægt kan følges tilbage til seksten Hundrederne. Fra 1707 af har Slægten paaviseligt haft sin Bopæl i Tumbøl.

Gaardmand Christen Jørgensen i Tumbøl, død 1718, 83 Aar gammel, og Hustru, Elinor, død 1709, havde en Datter: An, som var Arving til Gaarden. Denne Datter viedes 1707 til Ungkarl **Jes Jørgensen** fra Kværs. De blev kirkeligt trolovede 21. Søndag i Trinitatis og holdt Bryllup 1. Søndag i Advent.

An døde 1712, kun 35 Aar gammel. Deres to Børn døde, før de naaede Konfirmationsalderen, Sønnen Christen, der var født 1711, døde 1712, og Datteren Mette, der var født 1708, døde 1717.

Samme Aar, An døde, giftede Jes Jørgensen, der nu sad med den tilgiftede Gaard, sig med **Maren**, Rasmus Truelsens Datter fra Kiding. Hun og hendes Mor, der ligeledes hed **Maren**, er saa de første af Fru Trineke Johansens kvindelige Aner, vi har Oplysninger om.

Jes Jørgensen og Maren fik fire Børn:

1. **Jørgen Jessen**, døbt Søndagen Latære 1714. Fik Fødegarden i Tumbøl. Gift 5. Januar 1740 med Kjestin Hansens Datter fra (?), født 1708. Hun døde 1757, begravet 15. Juli. Han giftede sig igen samme Aar, med Anna Nisdatter fra Tumbøl.
2. **Rasmus Jessen**, kaldt **Asmus**, døbt 14. Oktober 1716. Han fik en lille Gaard eller Kaadnersted i Tumbøl, hvilken Ejendom senere gik i Arv i den Gren af Slægten, som her omtales. Det var et Fæste, som de fleste Gaarde og Kaadnersteder i Sognet dengang. Rasmus Jessens Ejendom hørte under Grøngrøft. — Se næste Slægtled.

3. **Anna**, døbt 9. Marts 1720 — død ugift 26. Juli 1776.
4. **Laurits Jessen**, døbt 24. Søndag i Trinitatis 1723.

Jes Jørgensen døde 1760, begravet 25. Søndag i Trinitatis. Han var ved sin Død 88 Aar og 6 Maaneder gammel, maa altsaa være født omkring 1672. Hans Hustru Maren var død 1744, 62 Aar gammel, født 1682.

Gennem hendes Forældre kan Slægten føres lidt længere tilbage. Hendes Moder, **Maren, Rasmus Truelsens Hustru** i Kiding, døde 1708, 66 Aar gammel, maa saaledes være født omkring 1642. Hendes Fæder var muligvis den **Rasmus Hansen (Truelsen?)** fra Kiding, der døde i Tumbøl 1719, 84 Aar gammel, født 1635. Helt sikkert er dette dog ikke.

Om **Jes Jørgensen** selv findes ingen yderligere Oplysninger. Et Gennemsyn af Kværs Sogns ældste Kirkebøger leder ikke til Paavisning af, hvem hans Forældre har været.

Rasmus Truelsen,
Kiding,
født 16...? - død?
gift med **Maren**, født
1642, - død 1708.

Jes Jørgensen fra Kværs,
Bolsmand i Tumbøl, født 1672, -
død 1760, begravet 25. Søndag i
Trinitatis. - Gift 1707 med *An*,
Christen Jørgensens Datter i Tum-
bøl, født 1677, - død 1712.

Gift 2) 1712 med **Maren, Rasmus
Truelsens Datter** fra Kiding.

<i>Mette</i> , f. 1708 - d. 1717	<i>Christen</i> , f. 1712 - d. 1712
-------------------------------------	--

Jørgen Jessen , født 1714. - Gift 1) 1739 med Kjestin, Hansens Datter fra Tandslet(?). Gift 2) 1757 med Anna , Nissens Datter fra Tumbøl.	Rasmus (Asmus) Jessen , født 1716. Se næste Slægt- led.	Anna , f. 1719, d. 1776.	Lauritz Jessen , født 1723.
--	---	---------------------------------------	---------------------------------------

2. ASMUS JESSEN OG ELLIN LAUSTDATTER.

Anden Søn i Rækken af Jes Jørgensen og Maren Rasmusdatters Børn havde ved Daaben i 1716 faaet Navnet *Rasmus*, men blev siden altid kaldt Asmus: **Asmus Jessen.**

Han fødtes i Oktober 1716, døbt den 14. Oktober. 1746, den 18. Søndag i Trinitatis, forkyndtes i Felsted Kirke hans Trolovelse med *Ellin*, Laust Hansens Datter fra Traasbøl, og den 27. Oktober blev de gift. De fik fem Børn, hvoraf dog de tre, to Drengene, begge med Navnet *Jes*, og en Pige, *Anna*, døde som smaa. Ved Forældrenes Død levede endnu:

1. *Ellen*, født 15 Marts 1752, gift 26 Oktober 1781 med *Ungkarl* og *Kaadner Michel Jensen* i Traasbøl
2. **Jørgen Asmussen**, født 26. Januar 1756. Om ham se følgende Kapitel.

Fødegaarden i Tumbøl var som nævnt gaaet i Arv til den ældre Broder, *Jørgen*. *Asmus Jessen* havde lært *Skrædderhaandværket* og fik et *Kaadnersted* i Tumbøl, var *Skrædder* og *Kaadner*. Ejendommen, der senere udvidedes ved Tilkøb af Jord og blev til en Gaard, gik i Arv i den Linje af Slægten, *Fru Trineke Johansen* nedstammer fra.

Asmus Jessen døde den 8. Oktober 1776, begravet den 13. Oktober, *Ellin* døde den 10. Maj 1782. Hun var født 1717.

Asmus Jessen,
Kaadner og Skrædder i Tumbøl,
født 1716, - død 8. 10. 1776.
Gift 1747 med *Ellen*, *Kaadner*
Laust Hansens Datter i Traasbøl.

Ellen,
født 1. 5. 1752,
gift 26. 10. 1781 med
Michael Jensen, *Kaad-*
ner i Traasbøl.

Jørgen Asmussen,
født 26. 1. 1756,
Se næste Slægtled

Desuden
2 Sønner med Navnet
Jes og en Datter med
Navnet *Maren*, der
døde som smaa.

3. JØRGEN ASMUSSEN OG LANDMAALEREN NIELS JEPSENS DATTER MAREN.

Jørgen Asmussen fødtes 26. Januar 1756 og blev døbt 3. Søndag i Helligtrekonger.

Faddere ved Daaben var:
Jørgen Jessen, Tumbøl,
Jens Petersen fra Kværs,
Maren, Mathiesens Datter fra Traasbøl.

Skønt **Jørgen Asmussen** ved Lejlighed faar Kendingsnavnet »Skrædders« — efter Faderen — knyttet til sig, var han, saa vidt ses, ikke Skrædder. Derimod drev han, i hvert Fald en Tidlang, Kroeri. Ved Datteren Cathrines Daab i 1794 kaldes han »Kaadner og Kromand«.

Han var gift tre Gange.

Den 26. Oktober 1781, da han var 25 Aar gammel, giftede han sig med **An Lisbeth**, Datter af Kaadner **Johan Asmussen** i Tumbøl. Det var et Dobbeltbryllup, idet Søsteren Ellen samme Dag blev gift med Michel Jensen, en Gaardmandssøn fra Hundsted i Nørre-Jylland, der havde købt et Kaadnersted i Traasbøl. Han flyttede senere igen bort fra Egnen.

Jørgen Asmussens første Ægteskab, der var barnløst, blev kun af kort Varighed. **An Lisbeth** døde 4. Juli 1784, ikke fuldt 22 Aar gammel.

Allerede 15. Oktober samme Aar giftede **Jørgen Asmussen** sig med **Maren**, en Datter af Skolelærer og Landmaaler **Niels Jepsen** og Hustru **Cathrine**. **Niels Jepsen** var dengang Skolelærer i Tumbøl.

Ogsaa **Jørgen Asmussens** Andenkone døde ung. Hun var en udmærket Kvinde. Der staar om hende i Kirkebogen:

Død 2. Juni, begravet 7. Juni 1795:

Maren **Jørgensen** i Tumbøl, en ægte Datter af endnu levende Landmaaler **Niels Jepsen** i Følsted og salig **Cathrin Jepsen**. Hun var født i **Terkelsbøl**. Hun har tjent forskellige Steder i Tumbøl. Gift med sin efterle-

vende Mand, Jørgen Asmussen i Tumbøl, ægte Søn af Asmus Jessen dersteds og Ellen Asmussen, født Lausten fra Traasbøl. Levet med ham i Ægteskab i 10^{1/2} Aar og avlet 4 Børn: 2 Drengene, Niels og Asmus, og 2 Døtre, An Lisbeth og Cathrin Jørgensen, som hun efterlader.

Hun var en god Kone. I de sidste 7 Aar har hun skrantet af og til. For omkring 4 Uger siden fik hun et daarligt Bryst eller Tæring. Hun havde undertiden ogsaa Feber, der kun forlod hende i de sidste 2 Dage.

Hele hendes Alder var 32 Aar, 8 Maaneder og 4 Dage.

Da hun er den af Jørgen Asmussens Hustruer, der fortsatte Slægtslinjen, skal her meddeles nogle Oplysninger om hendes Far, der var en saare interessant Personlighed, Felsted-Egnens klogeste Mand paa den Tid. Han, Landmaaler og Skolelærer Niels Jepsen, var født i Bjergby paa Mors i Nørre-Jylland. Faderen var Skrædder i Bjergby, Moderen var fra Randers-Eggen. Kort efter Konfirmationen drog han sydpaa til Sønder-Jylland og Holsten for at se andre Egne og lære andre Forhold at kende. Han var intelligent, lærenem og videbegærlig. 1762 giftede han sig i Terkelsbøl med **Cathrine Lorentsdatter**, Datter af Bødkeren **Lorents Hansen**. I Ægteskabet var der syv Børn, 5 Sønner og 2 Døtre. Den ene af Døtrene var **Maren**. En af Sønnerne var Husfoged og Fuldmægtig **Jeppe Jepsen i Broager**, en anden Skolelærer **Christian Jepsen i Tumbøl**.

Efter Cathrines Død i 1781 giftede Niels Jepsen sig 1782 med **Botilla**, Datter af Bolsmand **Peter Petersen i Tumbøl**. Med hende fik han ti Børn.

Ved hans Død fylder Præsten næsten en hel tætskrevne Folioside i Kirkebogen med Oplysninger om ham. Ingen anden faar saa megen Plads. Heraf følgende:

Han var en klog Mand, der i Særdeleshed udmærkede sig ved sine matematiske Kundskaber. For mange Aar siden lod han sig eksaminere som Landmaaler, og som saadan udskiftede han flere Landsbyer. I mange Aar har han været Skolemester, især i Hokkerup og Tumbøl. Han var en rigtig god gammel Mand, der ofte har maattet friste Livet i Modgang. I nogle Aar klagede han over Brystsvaghed, der stadig tog til, indtil han

Torsdag Middag ved fuld Bevidsthed forlod denne Jord i en Alder af 71 Aar og 10 Uger.

Efter Marens Død manglede Jørgen Asmussen en Moder til sine fire ukonfirmerede Børn. Den 26. Februar 1796 giftede han sig med den 21-aarige *Mette Malen Johansen*, Datter af Bolsmand Johan Johansen i Hajstrup og Marie Cathrine Korff fra Rinkenæs. Ogsaa hun gik tidligt bort. I Sommeren 1808 blev hun syg efter en Barnefødsel og døde den 26. Juni, samme Dag Barnet blev døbt, kun 33 Aar og 9 Maaneder gammel.

I dette tredie Ægteskab fødtes der fem Børn (Kirkebogen siger, vistnok fejlagtigt: seks).

Jørgen Asmussen selv døde 8. Maj 1819 som Aftægtsmand paa Kaadnerstedet i Tumbøl. Af hans mange Børn levede kun fire ved hans Død: fra andet Ægteskab *An Lisbeth* og Sønnen *Niels*, fra tredje Ægteskab Datteren *Marie Cathrin* og Sønnen *Rasmus*.

Jørgen Asmussen,

Kaadner og Kromand i Tumbøl,

født 26. Januar 1756, død 8. Maj, begravet 12. Maj 1819,
- Gift 26. Oktober 1781 med *An Lisbeth Johansen* i
Tumbøl, født 1762, - død 4. Juli 1784. Ingen Børn.
Gift 2) 15. 10. 1784 med *Maren Jepsen* fra Tumbøl,
født 1762, - død 2. Juni 1895.

Gift 3) 26. 2. 1796 med *Mette Malen
Johansen* fra Hajstrup, født 1774, - død
26. Juni 1808.

An Lisbeth,
født 1785.

Niels Jørgensen,
født 1788.
Se næste Slægtled.

Asmus,
født 1791.

Cathrin,
født 1794, - død 1808.

Maren,
født 1797, - død 1797.

Marie Cathrin,
født 1798.

Rasmus (døbt Asmus),
født 1800.

Ellen,
født 1804, - død 1811.

Johan,
født 1808, - død 1808.

4. NIELS JØRGENSEN OG INGEBORG SKOV.

Niels Jørgensen fødtes 17. August 1788 og blev døbt den 21. August.

Faddere ved Daaben var:

Landmaaler Niels Jepsen, Morfaderen, der nu havde taget Bolig i Felsted,

Bolsmand Jes Jørgensen, Tumbøl,

An Kjestin Brodersen, Tumbøl.

Niels Jørgensen var blandt de unge Sønderjyder, der kom med i det danske Hjelpekorps, som hen mod Slutningen af de store Krige blev sendt til Frankrig for at hjælpe Napoleon. Et Minde fra den Tid, en Fransk-Dansk Ordbog, som han havde benyttet, gik tabt ved Gaardens Brand i 1920.

Efter sin Hjemkomst tjente Niels Jørgensen i mange Aar paa Grøngrøft og blev sluttelig Herremanden Thomas Boysens højre Haand, Avlskarl paa den store Gaard. Her giftede han sig 5. April 1816 med den to Aar ældre **Ingeborg Skov** fra Adsbøl (Tysk: Ingeburg Schau), der ligeledes tjente paa Grøngrøft. Hun var Datter af Kaadner **Rasmus Skov** i Adsbøl og Hustru **Bodil**, født **Lausen** fra Avnbøl Snede. De viedes ikke i Kirken, men paa Grøngrøft, hvor ogsaa Brylluppet stod. Herom i Kirkebogen:

Felsted.

Copulations Register pro 1816.

Den 5. April viedes:

Ungkarl og Kaadner Niels Jørgensen i Tumbøl, ægte Søn af nuværende Aftægtsmand Jørgen Asmusen i Tumbøl og afdøde Maren, født Jepsen fra Felsted,

med Ingeborg Skov fra Adsbøl, for Tiden paa Grøngrøft, ægte Datter af Kaadner Rasmus Skov i Adsbøl og Bodil, født Lausten fra Avnbøl Snede.

Den kirkelige Trolovelse fandt Sted den 8. Marts i Adsbøl i Henhold til Attest, dateret Adsbøl 8. Marts 1816. Der blev lyst til Ægteskab for dem baade her og i Adsbøl.

bøl, uden at der fremkom Indsigelser. Sidstnævnte Sted i Henhold til Attest, dateret Adsbøl, den 25. Marts 1816 — Pærhøy.

Begge har haft de naturlige Kopper, Attest Aabenraa den 25. Februar 1816 — Karstens, Dr.

Da Bruden led af hyppige Besvimelser, blev de viede hjemme i Huset, nemlig paa Grøngrøft, hvor begge har tjent i mange Aar.

I Ægteskabet fødtes:

1. **Thomas Jørgensen**, den 24. Juni 1816, døbt den 28. Juni.

Faddere:

Thomas Boysen, Grøngrøft,
Peter Nissen (Hønsnap), Tumbøl,
An Lisbeth Jørgensen, Tumbøl.

Om Thomas Jørgensen se næste Afsnit.

2. **Jørgen Jørgensen**, født 14. September 1818, gift 24. Oktober 1865 med **Anna Cathrine Jørgensen**, Datter af Bødkermester Rasmus Jørgensen i Aabenraa og Hustru Margrethe, født Nielsen. De boede efter Giftermaalet i Tørsbøl.
3. **Marie Botille**, den 1. Februar 1822, død 23. Februar 1849.
4. **Asmus Jørgensen**, den 16. Marts 1824, — død 29. Marts 1876. Han var først bosat i Tumbøl, senere findes han som Inderste i Skovbøl. Var gift med **Anna Augusta**, Datter af Kromanden **Henrik Nikolaj Frees** i Felsted. De havde ingen Børn.
5. **Helene** den 24. Juni 1826.
6. **Botilla** den 2. Juni 1829, — død 24. Marts 1843.

Ingeborg Jørgensen, født Skov, var født ved Pinsetid 1786 i Adsbøl. Man har ment, at hun var af Skauslægten fra Sommersted, en Søster til Laurids og Peder Skaus Far, Sognefoged Jens Skau. Dette sidste kan ikke være rigtigt. Jens Skau havde saa vidt vides ingen Søster, men var eneste Barn. Hans Forældre døde tidligt (da han var 7—8 Aar gammel) af Tyfus eller

anden smitsom Sygdom. Ingeborg Skovs Far, Rasmus Hansen Skov, døde derimod 10. April 1816 som Aftægtsmand i Adsbøl, 84 Aar gammel, og efterlod i Live seks Børn: Anna Marie, Margrethe, Anna, Ingeborg, Hans og Rasmus, ingen med Navnet Jens. Jens Skau kan ikke have været en Søn af ham. Ingeborgs Far bærer desuden allerede, da vi første Gang møder ham i Adsbøl Kirkebog, Navnet Skov (Schau), mens Skau-Navnet i Sommersted først dukker frem et Slægtled senere, vel i Forbindelse med Indførelsen af faste Familienavne i Hertugdømmet Slesvig. Baade i Adsbøl og Sommersted svigter Kirkebøgerne. Vi kan ikke se, hvem Forældrene til Rasmus Hansen Skov i Adsbøl eller Sognefoged Jens Lauridsen Skau i Sommersted har været.

Som Ejere af Skaugaarden i Sommersted nævnes:

1755: Laurids Lauridsen,

1765: dennes Svigersøn Peter Frederiksen,

1793: Laurids Pedersen,

1805: Jens Lauridsen Skau.

Jens Lauridsen Skau, Sognefogden, har sikkert været en Søn af sin Forgænger paa Gaarden, Laurids Pedersen.

Derimod er oplyst, at en af Rasmus Hansen Skovs Døtre Anna, altsaa en Søster til Ingeborg Skov, blev gift med Gaardejer Hans Knudsen i Store Andst. En Datter af dem, Ana Botille, blev gift med Klavs Nissen, paa en større Gaard i Stepping. Disse Nissen'er i Stepping var i Slægt med Skau'erne i Sommersted.

Der er andre Overleveringer, som knytter sig til Ingeborg Skovs Navn. Sønnen Thomas blev født ikke fuldt tre Maaneder, efter at hun og Niels Jørgensen havde holdt Bryllup. Herremanden paa Grøngrøft lod, som Forholdene laa, Vielsen finde Sted hjemme paa Grøngrøft og gjorde Brylluppet. Knap to Aar senere, den 14. Februar 1816, lod han dernæst udfærdige et Dokument, hvorved Niels Jørgensen fik Kaadnerstedet i Tumbøl i Arvefæste. Det er det første i Skyld- og Panteprotokollen nævnte Dokument vedrørende Ejendommen.

Alt dette er blevet udlagt paa den Maade, at Herremanden, Thomas Boysen, var Far til Ingeborgs for tidligt fødte Barn. Denne Overlevering kan være rigtig, men behøver ikke at være det. Kirkebogen har i sin maaske lidt paaafaldende udførlige Redegørelse en anden Forklaring paa, hvorfor Brudeparret blev viet paa Grøngrøft og ikke i Kirken: Bruden og hendes Mand havde tjent i mange Aar paa Grøngrøft. Man kan gaa ud fra, at Herremanden har været godt tilfreds med sine to mest betroede Folk og har villet vise det. Den arvelige Sikring af Fæstet i 1818 betød heller ikke stort. Bondefrigørelsen i Kongeriget øvede sin Virkning ud over hele Monarkiet. Her i Landsdelen var tillige i umindelige Tider alt Fæste i det væsentlige haandhævet som Arvefæste. Kun gammel Skik og Brug blev ved Dokumentet af 1818 fæstnet paa Papiret.

Ingeborg havde, før hun blev gift, været Mejeriske paa Grøngrøft. Ved den Øgelse af Malkekvægholdet og Udviklingen af Mejeribruget, der fra sidste Halvdel af sytten Hundrederne af havde fundet Sted paa mange danske Herregaarde, var dette den vigtigste Plads paa en stor Gaard. I Reglen tillige efter Datidens Forhold en meget vellønnet Plads.

Hun har haft udpræget Ordenssans. Skønt senere Kone paa en kun lille Ejendom var hun efter Datidens Forhold fint klædt. Baade hun og hendes Mand var koparrede, idet de begge havde haft den farlige Koppesygdom. Hun var dygtig til at sy og til alt Haandarbejde, men hun var ikke saa sparsommelig i Husholdningen som Nabokonerne. Ægteskabet med Niels Jørgensen varede 37½ Aar. Hun døde 29. Oktober 1853 efter i fem Uger at have lidt af Astma.

Det gode Forhold til Fæsteejeren paa Grøngrøft vedligeholdtes ogsaa efter hendes og Niels Jørgensens Giftermaal. Herremanden Thomas Boysen, der havde gjort deres Bryllup, blev opnævnt ved den første Søns Daab og var selv Fadder ved Daaben. Hans Efterfølger paa Gaarden, Asmus Boysen Bachmann,

var Fadder ved Sønnen Asmus' Daab i 1824, og Fru Helene Bachmann, hans Kone, var Fadder ved Datteren Helenes Daab i 1826. Niels Jørgensen vedblev, siges der, at være Avlskarl paa Gaarden, skønt han samtidig ogsaa drev Ejendommen i Tumbøl, som han var bleven skreven for, inden han blev gift. Da han senere flyttede hjem, lagde han sig efter Handelen og blev en mere end almindelig kendt Mand, som man lagde Mærke til paa Markederne. Han bar Kendingsnavnet »Brunhøj«, et Navn, der gik i Arv i Slægten. »Brunhøj«: en Høj i Marken derude.

Niels Jørgensen var en dygtig Landmand, en af de første, siger Th. Kaufmann i Bovrup, maaske den første, der havde Kælvekøer om Efteraaret. Det var noget, Bønderne havde lært fra Herregaardene, hvor man var foran dengang. Bøndernes Køer kælvede sædvanlig alle om Foraaret.

Han var tillige en stærk Mand. En Aften blev han, fortæles der, overfaldet af to eller tre Vagabonder — »Kæltringer« kaldte man den Slags Folk. Det skal have været i 1819, altsaa mens han endnu tjente paa Grøngrøft. Ved Tjenestepigen Ellen Mikkels Hjælp fik han Fyrene overmandet, bundet og afleveret til Øvrigheden. Pigen holdt Ryggen fri for ham under Kampen. Ellers havde han maaske ikke klaret det.

Engang blev han hjemme uenig med en Slagter fra Aabenraa. Slagteren, der sad paa Vognen, mens de handlede, smækkede ham en med Pisken og kørte skyndsomst bort. Det skal være sket i Midten af Halvtredserne, ca. 1855, da Niels Jørgensen allerede var en gammel Mand. Niels Jørgensen tog en Hest ud af Stalden, satte efter Slagteren og indhentede ham paa Landevejen og gav ham nogle ordentlige Rap med sin Pisk, betalte altsaa kontant straks. Niels Jørgensen bar altid Knæbukser og en strikket Hue med Dusk, som det var Skik blandt de Ældre dengang.

Handelen, som Niels Jørgensen drev, gav ikke altid lige stort Udbytte, men han havde en Sikkerhedsfond paa 100 Rigsdaler liggende hjemme i Skatollet. Naar de ikke var der, var han i daarligt Humør.

I Slutningen af Januar Maaned 1864 blev han syg og skran-

tede i tre Uger. Den fjortende Februar rykkede preussiske Soldater ind og belagde Gaarden med Indkvartering. De søgte rundt efter Sengeplads og aabnede ogsaa Døren paa vid Gab ind til Alkoven, hvor Niels Jørgensen laa.

— Du musst 'raus, Grossvater, raabte de ind til ham.

Niels Jørgensen lattede paa sig og svarede hvast tilbage: Æ viger eet for æ Tyskere!

Næste Morgen, da man saa ind til den Gamle i Alkoven, var han død. Det blev saa Indkvarteringen, der maatte vige og igen rømme Gaarden; hvor der laa Lig, kunde der ikke være Indkvartering.

Niels Jørgensen,

Kaadner og Handelsmand i Tumbøl,

født 17. August 1788, - død 15. Febr. 1864. Gift 5.

April 1816 med *Ingeborg Skov* fra Adsbøl, født 1786, død 29. Oktober 1853.

<i>Thomas Jørgensen</i> , Gaardejer i Tumbøl, født 24. Juni 1816, - død 5. Novbr. 1888. Gift 13. Maj 1838 med <i>Trineke Poul-</i> <i>sen</i> fra Kværs.	<i>Jørgen Jørgensen</i> , født 14. Sept. 1818, gift 24. Okt. 1865 med <i>Anna Cathrine</i> <i>Jørgensen</i> fra Aaben- raa. De bosatte sig i Tørsbøl.	<i>Marie Botille</i> , født 1. 2. 1822, - død 23. 2. 1849.
--	---	--

<i>Asmus Jørgensen</i> , Inderste i Skovbøl, født 16. 3. 1824, død 29. 3. 1876. Gift med <i>Anna Augusta Frees</i> fra Felsted.	<i>Helene Jørgensen</i> , født 24. 6. 1826, død 14. 4. 1889.	<i>Botilla Jørgensen</i> , født 2. Juni 1826, død 24. Marts 1843.
--	--	---

5. THOMAS JØRGENSEN OG TRINEKE.

Thomas Jørgensen giftede sig 13. Maj 1838 med **Trineke**, Datter af Bolsparcellisten Christian Poulsen og Hustru Marie Cathrine, født Eriksen, paa Kværs Mark.

Børnene i dette Ægteskab var:

1. Ingeborg, født 14. September 1839, — død 23. September samme Aar.
2. Ingeborg, født 23. September 1840. Hun blev gift 5. Oktober 1876 med Drejl- og Kunstvæver Jørgen Kaufmann paa Felsted Mark, Søn af Væver Kaufmann i Sønderborg.
3. Marie Cathrine, født 8. August 1843, — død 19. August 1861.
4. Niels Jørgensen, født 19. Marts 1847, døbt den 2. April.

Faddere:

Bedstefaderen Niels Jørgensen i Tumbøl,
Morbroderen Peter Poulsen fra Kværs,
Anna Marie Wilkenschield, Felsbæk.

Om Niels Jørgensen se næste Slægtled.

5. Marie Botilla, født den 26. Februar 1849. Gift 17. Maj 1883 med Hjulmager Nis Peter Frees i Felsted, en Søn af Gaardmand Peter Frees paa Felsbækgaard.
6. Christian Jørgensen, født den 27. December 1851. Opteret for Danmark. Bosatte sig i Ødis. Lever endnu (1941) i Fovslet.

Foruden disse Børn var der et dødfødt Drengbarn, født 25. Juni 1838. Ved dette Barns Fødsel kaldes Faderen »grøngrøftsk Tjenestekarl«. Ligesom Faderen, Niels Jørgensen, tjente han nemlig i sin Ungdom paa Grøngrøft og vedblev at holde denne Plads, ogsaa efter at han var bleven gift. Senere kom han hjem og fik Faderens lille Ejendom. Den lovformelige Overdragelse til ham af denne fandt dog først Sted den 24. Maj 1858 ved Kontrakt, undertegnet paa Herredsfoged-Kontoret i Graasten.

I Henhold til Kontrakten skulde Thomas Jørgensen i Stedet for Affindelsessum yde Aftægt til Faderen (Moderen var allerede død) og sin aandssvage Søster Helene.

Da Thomas Jørgensen 15. April 1879 afstod Ejendommen til sin Søn Niels Jørgensen, var Helene endnu i Live og stod fremdeles opført med Aftægt. Denne Aftægtsforpligtelse overtog Niels Jørgensen sammen med Ejendommen. Hun døde 14. April 1889, næsten 63 Aar gammel. Der var gode Forhold til Stede. Niels Jørgensen skulde som Vederlag for Overdragelsen af Gaarden foruden nævnte Aftægt til Fasteren yde Forældrene Aftægt og udbetale:

1. Til sin Broder Christian Jørgensen i Ødis 2.400 Mark. De blev udbetalt 1. November 1883.
2. Til sin Søster Marie Botilla i Tumbøl 1.800 Mark. Hun fik Beløbet udbetalt ved sit Giftermaal i Foraaret 1883.

For at kunne præstere disse Udbetalinger laante Niels Jørgensen 1. Maj 1883 1.200 Mark og 1. November samme Aar 2.400 Mark af Penge, tilhørende den aandssvage Andreas Sønnichsen paa Stenneskær.

Søsteren Ingeborg havde faaet sin Arvepart udbetalt ved sit Giftermaal i 1876 med Jørgen Kaufmann.

Mens Ophævelsen af Fæsteforholdet ofte førte til, at gamle Slægtsejendomme gik tabt, havde Frigørelsen her modsat Virkning. Ejendommen blev større. Da den i 1818 overgik i Arveforpagtning (Arvefæste) og senere ved Afstaaelsen i 1858 var den paa rigelig 15 Tønder. Thomas Jørgensen købte Jord ind til, og da han afstod den i 1879, var Arealet næsten fordoblet, nemlig: 12 Hektarer 56 Ar og 81 Kvadratmeter.

Thomas Jørgensen havde gjort Treaarskrigen med, været med i alle Aarene 1848—50 og modtog senere Hæderstegnet for Deltagelse. Han skildres som en mild og venlig Mand. Hans Hustru, Trineke, var en opvakt og overordentlig dygtig Kvinde, og det var nok hende, der stod for Styret. Hun var født 8. Marts 1812 og døde 3. Juli 1883. Thomas Jørgensen døde 5. November 1888.

6. NIELS JØRGENSEN OG ANNA CHRISTINE PETERSEN.

Niels Jørgensen opterede i sin Ungdom for Danmark og aftjente sin Værnepligt i Odense. 20. November 1878 giftede han sig med **Anna Christine Petersen**, Datter af daværende Aftægtsmand Hans Petersen og Hustru Anna Marie, født Lorentsen, i Kliplev. Hendes Forældre havde, før de gik paa Aftægt, ejet en Gaard i Kliplev. Familien havde Slægtsforbindelser i Traasbøl og Tumbøl.

Niels Jørgensen og Anna Christinas Børn var:

1. **Trineke Marie**, født den 10. December 1880, døbt den 2. Januar 1881.

Faddere:

Bedstemoderen Trineke Jørgensen,
Anna Cathrine Mortensen fra Bjert,
Christian Jørgensen, Tumbøl.

Trineke Marie blev gift 25. Oktober 1904 med **Hans Johansen** fra Felsted, dengang i Tønder. — Se foran.

2. **Thomas Jørgensen**, født 1. September 1882. Han giftede sig 19. Oktober 1909 med **Anna Marie**, født 13. August 1887 som Datter af Snedkermester i Felsted Lorentsen og Hustru Anna, født Jepsen. Moderen, Anna Jepsen, var Datter af Gaardmand Hans Jepsen og Mette Kjestine Thaysen fra Røllum, som omtales i et foregaaende Afsnit.

Thomas Jørgensen havde i sin Tid tjent som Soldat ved et Garderegiment i Berlin og blev igen indkaldt ved Verdenskrigens Begyndelse. Han blev straks saaret af en fransk Geværkugle, der satte sig fast i en af Halshvirvlerne og siden ikke har kunnet fjernes. Dette har nedsat hans Sundhedstilstand og Arbejdsevne betydeligt.

Børn:

- a) **Niels**, som er hjemme paa Gaarden.
- b) **Agnes**, gift med Landmand **Breum** i Stokkerhoved ved Haderslev.
- c) **Lorents** har i en Del Aar været ansat paa Porcelænsfabrikken »Norden« i København.
- d) **Christine**, gift med Slagter **Ludvigsen** i Aabenraa.
- e) **Marie**, Husassistent (1940 i Sønderborg).
- f) **Meta**, Husassistent (1940 i Aabenraa).
- g) **Thyra**.
- h) **Anna Lisa**.
- i) **Thomas**.

3. Hans Peter Jørgensen, født 3. Marts 1884. Gift 5. April 1910 med Mette Lassen Jørgensen fra Nørballe, født 6. Januar 1886. Hun døde i December 1938. Hans Peter Jørgensen har været Gaardejer i Uge, Sogneraadsformand for Uge Sogn og er nu (1940) Ejer af Gaarden »Olmersvold«, som han har ladet bygge, ligeledes i Uge. Han gjorde delvis Verdenskrigen med og laa ved Krigsflaaden i Kiel. Har altid været virksom for Danskheden paa sin Egn, er en af Ugeegnens gode danske Mænd.

Børn:

a) Christine, er gift i København med Korrespondent Henning Secher.

b) Marie, styrer Huset hjemme for sin Far.

4. Hans Andreas Jørgensen, født 27. Februar 1886. Landmand paa Felsted Mark paa sin Svigerfars Ejendom. Gift 31. Marts 1922 med Christine Margrethe, født 10. September 1896, Datter af Parcellist Hans Peter Knudsen og Hustru Anna, født Hansen, paa Felsted Mark.

Hans Jørgensen var i tre Aar Dragon i Metz og maatte senere med i Verdenskrigen lige til Slutningen. Han har altsaa været Soldat i henved $7\frac{1}{2}$ Aar.

Børn:

Helga. Hjemme i Huset.

5. Christian Jørgensen, født 29. April 1891, —
død 4. Februar 1893.

Niels Jørgensen havde opteret for Danmark og aftjent sin Værnepligt i Odense. Som Optant havde han derefter »at forholde sig roligt« og ikke at »falde Myndighederne til Besvær« med dansk Sindelag. I Begyndelsen af Halvfemserne foretog han Skridt for at blive preussisk Undersaat. Det skete for at sikre sig selv og Børnene mod Udvisning, hvad Optanter og Optantbørn dengang bestandig var udsat for. Men Tiden gik, uden at Resultater opnaaedes. I 1893 tilbød saa fremtrædende Hjemmetyskere at ville garantere at faa Sagen bragt i Orden paa den Betingelse, at Niels Jørgensen kom med til Festen paa Kejserens Fødselsdag. Niels Jørgensen indvilgede. For at hjælpe paa Deltagelsen, der altid var sparsom, holdtes denne aarlige tyske Fest, hvor der var straalende Udfoldelse af Patriotisme, skiftevis i Bovrup og Felsted, et Aar i Bovrup, det følgende i Felsted. Dagen fejredes med Middag, hvorefter der var Bal. Niels Jørgensen deltog i Middagen og trak sig derefter tilbage fra den smykkede Sal til Skænkestuen, hvor hjemmetyske Bønder hurtigt samledes omkring ham. Det kom ham tilgode, at han var »en gemytlig Mand«, der kunde bevæge sig i enhver Kreds. Snart klang den ene danske Fædrelandssang efter den anden gennem Lokalet, og man blev ved med at synge (og drikke) til hen ad Morgenstunden. Et Par af de ledende hjemmetyske Storgrundejere forlod dog noget fortrædelige meget tidligt Festlokalet.

Det blev første og sidste Gang, Niels Jørgensen indbødes til Kejserens Fødselsdag. Men Hjemmetyskerne holdt Ord. Efter nogen Tids Forløb modtog han Meddelelse om, at hans Begæring om Naturalisation var bevilget. Fra den Tid af kunde han stemme ved Valgene og frit deltage i danske Sammenkomster. Han oplevede Genforeningen og døde 8. Juli 1921. Anna Christine, der overlevede ham, døde 11. Oktober 1925.

Jes Jørgensen fra Kværs,
Gaardejer i Tumbøl, født ca. 1672, - død 1760. Gift 2)
1712 med **Maren, Rasmus Truelsens Datter** fra Kiding,
født ca. 1682, død 1744.

Asmus Jessen,
Skrædder og Kaadner i Tumbøl, født i Oktober 1716,
død 8. Oktober 1776, gift 27. Oktober 1746 med **Ellin,**
Laust Hansens Datter fra Traasbøl, født 1717, - død
10 Maj 1782.

Jørgen Asmussen,
Kaadner og Kromand i Tumbøl, født 26. Januar 1756,
- død 8. Maj 1819. Gift 2) med **Maren, Datter af Land-**
maaler og Skolemester Niels Jepsen i Tumbøl, født
1762, - død 2. Juni 1795.

Niels Jørgensen,
Kaadner og Handelsmand i Tumbøl, født 17. August
1788, - død 15. Februar 1864. Gift 5. April 1816 med
Ingeborg Skov fra Adsbøl, født 1786, - død 29.
Oktober 1853.

Thomas Jørgensen,
Gaardejer i Tumbøl, født 24. Juni 1816, - død 5. Novem-
ber 1888. Gift 13. Maj 1838 med **Trineke Poulsen** fra
Kværs, født 8. Marts 1812, - død 3. Juli 1883.

Niels Jørgensen,
Gaardejer i Tumbøl, født 19. Marts 1847, - død 8. Juli
1921. Gift 20. Novbr. 1878 med **Anna Christine Peter-**
sen fra Kliplev, født 15. Aug. 1847, død 11. Okt. 1925.

Trineke Marie,
født 10. December 1880. Gift 25. Oktober 1904 med
Direktør Hans Johansen, Aabenraa.

IV.

FRU TRINEKE JOHANSENS
MORS SLÆGT.

1. PETER JENSEN SCHMIDT OG MET JOHANS DATTER FRA BJERNDRUP.

Vi lader nu følge nogle Oplysninger om Niels Jørgensens Hustru, **Anna Christine Petersens Slægt**, der, saa langt vi kan følge den tilbage, har haft sit Hjem i Kliplev Sogn.

Søndagen Kvinkvagesima (syvende Søndag før Paaske) 1723 trolovedes **Peter Jensen Schmidt** (i Kirkebogen: Schmid og Schmied) med **Met Johans Datter** i Bjerndrup, Kliplev Sogn, og femte Søndag efter Trinitatis, altsaa omkring Midsommertid, samme Aar holdt de Bryllup.

Tilnavnet Schmid (Schmidt) tyder paa, at Peter Jensen har været Smed. Eller ogsaa har en af hans Forfædre været Smed, og Kendingsnavnet har holdt sig.

Peter Jensen Schmidt og Met boede først i Bjerndrup, Met var fra Bjerndrup, og de fleste af Børnene blev født i Bjerndrup. Ved sin Død den 23. Marts 1766 nævnes han som Fjerdings-Bolsmand, d. e.: lille Gaardmand, i Kliplev. Han kan ved Siden af Landbruget have drevet Haandværket. Noget paalideligt herom findes ikke. Overflytningen fra Bjerndrup til Kliplev maa være sket kort efter 1732.

Alderen ved hans Død i 1766 opgives til 78 Aar. Han skulde derefter være født omkring 1687—88. En Undersøgelse viser imidlertid, at Indførelserne i Kirkebogen i de Aar er mangelfulde. I 1687, hvilket rimeligvis har været Fødeaaret, er der kun indført nogle faa Dødsfald og Daabshandlinger, og blandt de døbte ser det ikke ud til, at Peter Jensen er. Han kan dog være **Jes Boysens Søn Peter**, der blev døbt Søndagen Latære 1686. Ved sin Død kaldes han nemlig Peter Jessen Jensen Schmied. Han kan ogsaa være tilflyttet udefra.

Peter Jensens Kone, Met, var en Datter af **Johan Petersen** og **Maren**, der sad paa en Halvgaard i Bjerndrup. Hun fødtes ca. 1695 og døde 18. Juni 1775.

¶Peter Jensen og Mets Børn var:

1. **Johan Petersen**, døbt 7. April 1725. Nøddeab. Død straks efter Daaben.
2. **Johan Petersen**, døbt Søndagen Judica 1726. Trolovet 17. Søndag i Trinitatis 1760 med Cathrine, Datter af Thomas Gotschen (eller Godskesen) i Kliplev. De blev senere viet i Holbøl Kirke, fordi de havde overtaget en stor Gaard, en Helbol, i Vilsbæk, Holbøl Sogn. De fik ni Børn, hvoraf de fleste døde som smaa:

- a) **Maren**, døbt 5. 7. 1761.
- b) **Peter**, født 30. 12. 1763, — død 27. 2. 1764.
- c) **Peter**, født 16. 4., — død 17. 4. 1765.
- d) **Metta**, født 2. 4., 1766, — gift 27. 10. 1785 med Bolsmanden **Johan Hansen** i Vilsbæk. I dette Ægteskab to Sønner: **Johan Peter** og **Hans**, og fire Døtre: **Cathrine**, gift med **Thomas Baltersen** i Uge, siden med **Anders Christensen** i Uge, **Bodil**, gift med **Mads Boysen** i Østerbæk, **Margrethe**, gift med **Peter Jensen** i Bov, **Mette Marie**, gift med **Søren Sørensen** i Vilsbæk.
Metta, gift med **Johan Hansen**, døde 20. Marts 1831.
- e) **Cathrine**, født 6. 11. 1767, — død 1. 1. 1768.
- f) **Cathrine**, født 9. 6., — død 21. 10. 1769.
- g) **Thomas**, født 1771, — død 1772.
- h) **Thomas**, født 29. 9. 1773.
- i) **Cathrine**, født 3. 10., — død 22. 10. 1775.

3. **Jens Petersen**, født 1729, døbt Søndagen Reminiscere, den 13. Marts.

Faddere ved Daaben var:

Gørris Møller, Bjerndrup,
Peter Johansen, Bjerndrup,
Jes Jacobsen, Bjerndrup,
Kirsten Thomases, Bjerndrup,
Trinke Christens Datter fra Perbøl.

Om **Jens Petersen**, der blev gift med **Margrethe Godskesen** i Kliplev, se næste Afsnit.

4. **B o l d**, født 1732, døbt 3. Søndag efter Paaske, død i Slutningen af December Maaned samme Aar, begravet Nytaarsdag 1733.

Ogsaa efter at Ægteparret var flyttet til Kliplev, fødtes der Børn, saaledes i 1736 Tvillingerne **F r e d e r i k** og **A n n a**.

2. JENS PETERSEN OG MARGRETHE GODSKESEN.

Den velhavende Gaardmand Thomas Gotschen (Godskesen) i Kliplev havde tre Døtre: Maren, Margrethe og Cathrin. Med de to sidstnævnte giftede, som det ses foran, Peter Jensens Sønner Jens og Johan sig. Godskesen Slægten kan spores tilbage til Aarene umiddelbart efter Svenskerkrigene og Trediveaarskrigen, til 1664, i hvilket Aar Margrethes Bedstefar, den senere Halvgaardsmand i Kliplev, Hans Godskesen, blev født. Den Gaard i Kliplev, han sad paa, gik i Arv til Sønnen Thomas og og fra denne til Datteren Margrethe og Svingersønnen Jens Petersen. Margrethes Moder var **Cathrine Lorentses Datter**, vistnok en Datter af **Lorents Jessen** paa Lundtoftbjerg.

Ved Moderens Død i 1775 arvede Jens Petersen ogsaa Forældrenes lille Gaard i Kliplev. Fra dette Tidspunkt af kaldes han Ejer af en Halvgaard og en Fjerdeparts Gaard, ved Lejlighed ogsaa Helgaardsmand. Der havde saaledes været stor Fremgang for Slægten, siden den var flyttet til Kliplev.

Jens Petersen og Margrethe Godskesen blev kirkeligt trolovede 2. Søndag i Helligtrekonger 1758. Margrethe var da 22 Aar gammel, født 1736, Jens Petersen henved syv Aar ældre. Brylluppet blev holdt hurtig efter Trolovelsen, nemlig 31. Jan. 1758.

I Ægteskabet fødtes:

1. **Thomas Jensen** (ogsaa kaldet **Petersen**) 31. Marts 1758, — død 4. Oktober 1823. Han blev gift 17. Oktober 1783 med **Anne Marie**, Datter af Gaardmanden **Hans Dam** og Hustru **Maren** i Tørsbøl. Deres Børn blev døbt med Stamtavnet **Petersen**, men i daglig Tale faar de endnu hyppigt Kendingsnavnene **Schmidt** og **Thomsen** knyttet til sig:

- a) **Jens Petersen** (**Thomsen**), født 3. Juli 1784. Fik Faderens Gaard i Kliplev. Gift 3. Juli 1813 med **Kjesticke Marie**, Datter af Gaardmand **Peter Jessen** i Lundtoft.

Børn:

1. An Mari,
2. Marie Anna,
3. Anna.

- b) Maren, født 25. Marts 1790. Blev gift med Kaadner Jens Caspersen paa Søgaard Hede. (Ni Børn.)
2. Peter Petersen, 29. Juni 1760, — død 1761.
3. Peter Petersen (ogsaa kaldt Thomsen og Jensen) 28. Oktober 1762, — død 13. Januar 1801. Blev Gaardmand i Kliplev. Gift 6. Oktober 1792 med Margrethe, Datter af Gaardmanden Christen Hansen i Undelev og Hustru, Anna, født Nissen.

Børn:

- a) Anne Margrethe,
- b) Anne Christine.

4. Met, 5. September 1767. Gift 1786 med Bolsmand i Uge Baltser Matthiesen, Søn af Matthies Baltseren i Lundtoft.
5. Cathrine, 27. Februar 1765, — død 23. Januar 1768.
6. Cathrine, 30. Marts 1770, — død 9. Marts 1844. Gift 28. Oktober 1791 med Gaardmanden Peter Nissen i Kliplev.

Børn:

- a) Jens Peter Nissen,
- b) Nis Peter Nissen,
- c) Anna Margrethe Nissen, som blev gift med Laurits Poulsen i Kliplev.

7. **Hans Frederik Petersen**, 27. Januar 1772, døbt 1. Februar.

Faddere:

- Inspektør Rømer, Kliplev,
Jes Thomsen, Kliplev,
Margreth Lisbeth Balters, Kliplev.

Om Hans Frederik Petersen, se næste Afsnit.

8. **Jacob Petersen**, 5. Marts 1776. Han blev gift 11. Maj 1805 med Enken Margrethe Schmidt (Petersen) i Kliplev, Datter af Gaardmand Christen Hansen i Undelev. Det var Broderen Peter Petersens Enke, han giftede sig med, og han fik Gaarden i Kliplev med hende. Ved dette Giftermaal dukker Tilnavnet Schmidt atter frem. Bruden kaldes Margrethe Schmidt, og selv kaldes han Jacob

Petersen Schmidt. Familien har i Folkemunde været kendt under Tilnavnet Smej.

Gaarden, Jacob Petersen overtog med Enken, var en Halvgaard, en 15/32 Fæstegaard (maaske Godskesen-Gaarden). Ved den store Udparcellering fra Søgaard i 1792 købte han sammen med seks andre Bønder en meget stor Parcel. Kort efter solgte han dog sin Part i Parcelen til Jacob Schmidt i Kliplev, en af de seks Medkøbere.

9. Jørgen Petersen, 27. Februar 1780, — død af Mæslinger 21. Marts 1784.

Jens Petersen døde 11. Juli 1805, hans Hustru, Margrethe, døde 13. Juli 1817.

3. HANS FREDERIK PETERSEN OG ANE.

Ved en Handel, som afsluttedes 8. Maj 1797 paa Gaarden »Holm«, købte Nis Jacobsen fra Kliplev en Gaard i Kliplev, tilhørende afdøde Rasmus Lorentsens Arvinger. Købesummen var 4.800 Mark Courant og tillige skulde der ydes livsvarig Aftægt til Rasmus Lorentsens Enke. Nis Jacobsen solgte omgaaende Ejendommen videre til Ungkarl Hans Frederik Petersen. Hvad denne har givet for Gaarden ses ikke, da Kontrakten vedrørende Handelen ikke findes opbevaret. I Protokollen staar kun tilføjet, at Jacobsen har solgt Gaarden videre til Hans Frederik Petersen.

Faderen havde i Forvejen to Gaarde i Kliplev, men dem var der ældre Sønner til.

25. Oktober 1800 gifter saa »Ungkarl og Gaardmand« Hans Frederik Petersen sig med **Ane**, en Datter af Gaardmanden Hans Petersen og Margrethe, født Rossen, i Kliplev.

I dette Ægteskab fødtes:

1. **Jens Petersen**, 29. Juli 1801, — død Natten efter Kliplev Marked 1829 i Søgaard Skov ved Vejen til Lundtoft, hvor han dengang tjente.
- 2, **Hans Petersen**, den 31. December 1805, døbt 1. Januar 1806.

Faddere:

Jørgen Jørgensen, Kliplev,
Jomfru Anne Marie Harboe, Kliplev,
Peter Rossen Petersen, Kliplev.

Ifølge Kirkebogen døbt med Navnet Hans Petersen, som voksen Mand kaldes kan næsten altid **Hans Peter Petersen**.

3. **Peter Jensen Petersen**, den 30. December 1807. Han blev gift 8. Januar 1837 med **Anna Sofie**, Datter af Indsieder Hans Knudsen og Hustru Magdalene Christine, født Walkers, i Hajstrup, Bylderup Sogn. Boede siden i Hajstrup, hvor han døde 3. April 1850.

Børn:

- a) **Anna**, 3. Juni 1837,
- b) **Marie Christina**.

Hans Frederik Petersens Kone, Ane, var født 6. Juni 1777. Hun døde den 29. Januar 1811, ikke 34 Aar gammel, og blev begravet den 5. Februar paa Kliplev Kirkegaard. Hendes Far, Gaardmanden **Hans Petersen** i Kliplev, døde 30. Marts 1813, næsten 78 Aar gammel. Hendes Mor, **Margrothe**, var en Datter af Gaardmand **Peter Rossen** i Kliplev.

Efter Anes Død giftede Hans Frederik Petersen sig Aaret efter, den 16. Maj 1812, med **Birthe**, Datter af Kaadner Rasmus Jensen Rasmussen af Kværs. Hun var født 16. December 1777 og døde 21. November 1853.

I Ægteskabet med **Birthe** fødtes 28. Januar 1816 en Datter, **Anne Marie**, som blev gift 14. November 1845 med Enkemanden **Hans Peter Lorentsen (Schmidt)** i Lundtoft. Hans Peter Lorentsens Bror og efter dennes Død han selv havde været gift med **Anna Jepsen fra Røllum**. (Se om hende under Jepsen-Slægten i Røllum).

Anne Marie døde 21. August 1883. I Ægteskabet med **Hans Peter Lorentsen** fødtes:

- a) **Marie Birgitte**, som blev gift med **Frits Petersen**,
- b) **Hans Peter Lorentsen**, Lundtoft.

Hans Frederik Petersen var en alvorlig Mand og nød stor Agtelse i sit Fødesogn. Allerede i 1800, samme Aar han giftede sig, blev han valgt til Kirkeældste. Han var da 28 Aar gammel.

Der havde ikke været mange egne Penge til Raadighed til Gaardkøbet. En Maaned efter sit Giftermaal, nemlig den 27. November 1800, laante Hans Frederik Petersen 1,000 Mark til

4½ pCt. Rente af den unge Johan Schrøder i Aabenraa, som Købmand Hejsel i Aabenraa var Formynder for. De skulde bruges til Udbetaling i Gaarden, og skønt de blev indprotokollet, ydede Baltser Matthiesen i Uge (hans Svoger), Hans Petersen (hans Svigerfar), Peter Nissen (hans Svoger), Thomas Jensen (hans Bror) og Peter Jensen (hans Bror), de sidstnævnte alle i Kliplev, Kaution for ham.

Der kom gode Aar for Landbruget, og derefter som Afslutning paa de store Krige Krisen. I 1818, da Krisen tyngede som en frygtelig Mare, blev ovennævnte Laan tilbagebetalt, men i Stedet for optoges 9. December samme Aar et nyt, meget større Laan, nemlig paa 2.500 Mark Courant eller 1.333⅓ Rigsdaler til 5 pCt. Laangiveren var Petersens Nabo, Inspektør Rasch, der udbetalte Pengene kontant i hele Specier. En Del af Pengene skulde Petersen bruge til at betale Købmand Ordorf i Flensborg med. Kautionister er Gaardmændene Peter Thomsen Schmidt, Peter Rossen, Jacob Jensen (hans Broder) og Peter Nissen (hans Svoger) i Kliplev. Laanet overgik 1823 til Degn Dalls Kone i Kliplev som Kreditor. Hun slettede i 1827, da Krisen endnu ikke var endt, 400 Mark af Laanet som Gave. Resten tilbagebetales af Hans Frederik Petersens Søn og Efterfølger paa Gaarden Majdag 1843.

Nye Laan optoges i 1820. 11. Maj et paa 1.000 Mark Courant. Laangiver var igen Peter Rasch. Renten, 4 %, skulde udbetales hver 1. Maj. Hans Frederik Petersen staar som Hoveddebitor for dette Laan, mens Bolsmandene Hans Petersen og Peter Jensen, Kliplev, er Medunderskrivere som Medlaanere, Svogeren Baltser Matthiesen i Uge o. fl. a. er Kautionister. Dette Laan blev tilbagebetalt før Jul 1831.

I Oktober samme Aar indprotokolleredes paa Gaarden et Laan paa 300 Daler Courant eller 480 Rigsbankdaler Sølv til 4 pCt. Laangivere var Peter Skøts Arvinger i Rinkenæs. I det for Hans Frederik vanskelige Aar 1827 skænkede Laangiverne ham 600 Mark af dette Laan som Gave. Restbeløbet blev tilbagebetalt af Sønnen 22. Juli 1839.

Endelig laante Hans Frederik Petersen i 1831 200

Mark Courant til 6 % hos Peter Jacobsen i Kliplev. De blev tilbagebetalt 1836.

Hans Frederik Petersen havde sikkert købt Gaarden for dyrt. I de gode Aar klarede han sig, men da saa den store Krise kom, kneb det for ham. Han fik da, som det ses foran, i 1827 afskrevet 1.000 Mark af sin Gæld og kunde forsætte, til Krisen var overstaaet. Heller ikke Kautionisterne har vel været særlig stærke. Nedgangen var jo almindelig, skønt nogle enkelte klarede sig forbavsende godt.

I 1832, ved Kontrakt af 29. August, overdrog han Gaarden til sin næstældste Søn, Hans Peter Petersen. Den ældste Søn var som nævnt død. De økonomiske Forhold paa Gaarden var nu, et Par Aar efter at Krisen var ebbet ud, igen saa gode, at der kunde tilsikres Forældrene en forsvarlig Aftægt og Broderen Peter og Halvsøsteren Anne Marie hver en lille Sum Penge som deres Arvepart.

Hans Peter Petersen skulde sammen med Gaarden overtage al indført og ikke indført Gæld og udbetale:

1. Til Broderen Peter Jensen Petersen 225 Mark Courant eller 120 Rigsbankdaler i Sølv: det første Aar 100 Mark, det andet Aar 100 Mark og det tredie Aar 25 Mark. Naar Peter Jensen giftede sig, skulde han desuden have et grønt Skrin udleveret fra Gaarden. Han giftede sig 1837 i Hajstrup i smaa Kaar. Saa længe han ikke var gift, skulde han i Sygdomstilfælde have Lov til at komme tilbage til Gaarden og søge Ophold der, hvis Sygdommen da ikke hidrørte fra letsindig Livsførelse eller Drukkenskab.
2. Til Halvsøsteren Anne Marie Petersen 100 Mark Courant eller 53¹/₃ Rigsbankdaler i Sølv mønt.

Dernæst skulde Forældrene i livsvarig Aftægt have, hvis de forlangte det, aarligt:

- 3 Tønder Rug,
- 1¹/₂ Tønde Boghvedegryn,
- 6 Skæpper Malt,
- 1 Pund Humle,
- ¹/₂ Skæppe Byggryn,
- 1 Skæppe Salt,
- 1 Skæppe Bygmel,

- 4 Lispund røget Flæsk, det ene Aar af den forreste Del af Svinet, det andet Aar af den bagerste.
- 3 Lispund røget Kød,
- 1 Faar frit i Græsning. Dør Faaret, skal Stavnssejeren stille et Faar, som er saa godt som hans næstbedste, i Stedet for. Hvis Faaret faar to Lam, skal Stavnssejeren have det ene, dog ikke Ulden.
Bistokkene beholder Stavnssejeren og Aftægtsmanden i Fællesskab. Desuden videre aarligt:
- 1 Lispund Hør af Mellemvare,
- 2 Kander Brændolie,
- 1 Pund Lys,
Kopskatten og Offeret til Degnen og Præsten skal betales for Aftægtsfolkene, og de skal holdes frit med Træsko, Støvler og Sko.
Have fri Adgang til Kartoffelageren og om Vinteren til Tørveskuret.
Til Vinterbrug have leveret en Tønde Kartoffler.
- 2 Pund Smør om Ugen.
- 1 Kande nymalket Mælk om Dagen.
En Haandskilling paa 8 Rigsbankdaler Sølv om Aaret.
Fri Vogn, naar de vil besøge Slægtninge og Venner, dog ikke i den travle Høst- eller Pløjetid.

Ogsaa i andre Henseender end paa økonomisk Omraade, hvor han jo kun var Lidelsesfælle med hele sin Stand, kan der have været Modgang for Hans Frederik Petersen. Den ældste af Sønnerne, som skulde have haft Stavnen, døde pludselig. Med Hensyn til den yngste formuleredes, som ses foran, ved Skiftet i 1832 et Forbehold vedrørende hans Ret til Ophold i Hjemmet. Dette Forbehold behøver dog ikke at have haft særlig Betydning, vi kender intet til Peter Jensen Petersens Forhold.

Sin Anseelse i Sognet og Hvervet som Kirkeældste bevarede Hans Frederik Petersen til sin Død. Efter at have været Aftægtsmand i en Del Aar døde han 23. April 1840. Birthe, der overlevede ham, døde 21. November 1853.

4. HANS PETERSEN OG ANNA MARIE LORENTSEN.

Hans Petersen eller, som han ofte kaldes i Protokollerne, Hans Peter Petersen, overtog som nævnt Gaarden, efter at Krisen var godt overstaaet. Han var da endnu Ungkarl. Seks Aar senere, 13. Oktober 1838, giftede han sig med Anna Marie Lorentsen, Datter af Bolsmand Andreas Lorentsen og Hustru Anna Kjestine, født Brodersen, i Traasbøl.

Deres Børn var:

1. Anna Brigitha (altid kaldt Anna Birgitta), født 4. September 1839. Gift 10. Maj 1867 med Gaardmand og Kirkeældste Jes Jessen i Tumbøl.
2. Hans Andresen Petersen, født 29. Januar 1842, — død 4. Oktober 1879 som Gaardmand paa Fødegaarden i Kliplev.
3. **Anna Christine Petersen**, født 15. August, døbt 5. September 1847.

Faddere:

Christine Rasmussen, Traasbøl,
Marie Christine Hansen, Tumbøl,
Johan Peter Nielsen, Kliplev.

Anna Christine blev gift 20. November 1879 med Gaardmanden **Niels Jørgensen** i Tumbøl.

4. Sara Marie Petersen, født 24. Februar 1851. Hun blev gift med Lars Østrup Hviid, der var Høker i Hørup paa Als. Fra ca. 1880 af er de bosat i Sønderborg. Sara Marie er endnu (1941) i Live, boende i Sønderborg.

I 1875 tog Hans Petersen og Anna Marie paa Aftægt og afstod Gaarden til Sønnen Hans Andresen Petersen. Overladelsesdokumentet blev undertegnet Lille Juleaftensdag.

Foruden at yde Forældrene Aftægt skulde Hans Andresen Petersen udbetale til sine Søstre:

1. Til Anna Birgitta i Tumbøl 2.340 tyske Rigsmark. — Ejendomsretten til denne Fordring afstodes 1877 til Lorents Danielsen, i Aabenraa.
2. Til Anna Christine, senere Tumbøl, 2.940 Rigsmark. — De blev udbetalt ved hendes Giftermaal i 1879.
3. Til Sara Marie 2.940 Mark. — De blev udbetalt 1880.

I Henhold til Overladelleskontrakten overtog Hans Andresen Petersen Faderens Gæld, men ogsaa dennes udestaaende Fordringer, saaledes en Restfordring paa 3.180 Mark for Jord, som var solgt til Jørgen Iversen i Kliplev. Iversen ejede i Forvejen kun et Hus, men havde købt Jorden i Foraaret 1875. Det var:

Et Stykke Eng, kaldet »Æ Knæk«,
et Stykke Førsteklasses Mose paa Holm Mose og
et Stykke Agerland paa Vestermarken paa rigelig 7 Tønder.

Købesummen var 3.540 Mark, som skulde forrentes med 4 % . Iversen udbetalte Restbeløbet allerede den 30. December 1875, men dette Jordkøb var dog mere, end han kunde tumle; 1879 gik han konkurs.

Hans Andresen Petersen døde i en altfor ung Alder 4. Oktober 1879. 11. November 1875 havde han giftet sig med Anna Mathilde, Datter af Bolsmanden Peter Marcussen og Hustru Marie, født Christophersen, i Slyngsten. Der var ingen Børn i Ægteskabet. Et Aarstid efter hans Død giftede Enken sig med en gammel Ungkarl, Johan Peter Thomsen, fra Stolte-
lund. De fik et Barn: Sønnen Hans Peter Thomsen, født 29. April 1882.

Dermed gled Gaarden ud af Slægtens Eje.

Hans Petersen og Hustru saa som Aftægtsfolk disse Forandringer med Slægtsgaarden fuldbyrde sig. Ligesom Faderen var Hans Petersen en agtet Mand i Sognet og efterfulgte i 1840 denne som Kirkeældste. Han døde den 23. Marts 1883. Anna Marie døde den 18. Oktober 1891, næsten 80 Aar gammel.

Peter Jensen Schmidt,
født ca. 1687, - død 1766.
Først bosat i Bjerndrup, senere Gaardmand i Kliplev.
Gift 1723 med Met Johans Datter i Bjerndrup,
født 1695, - død 18. Juni 1775.

Jens Petersen,
Gaardmand i Kliplev,
født 1729, - død 11. Juli 1805,
Gift 31. Januar 1751 med Margrethe Godskesen
fra Kliplev, født 1736, - død 13. Juli 1817.

Hans Frederik Petersen,
Gaardmand og Kirkeældste i Kliplev,
født 27. Januar 1772, - død 23. April 1840.
Gift 1) 25. Oktober 1800 med Ane, Hans Petersens
Datter i Kliplev, født 6. Juni 1777, - død 29. Jan. 1811
Gift 2) 16. Maj 1812
med Birthe Rasmussen
fra Kværns, født 1777,
- død 1853.

Hans Petersen,
Gaardmand og Kirkeældste i Kliplev,
født 31. December 1805, - død 23. Marts 1883.
Gift 13. Oktober 1838 med Anna Marie Lorentsen
fra Traasbøl, født 1812, - død den 18. Oktober 1891.

Anna Christine Petersen,
født 15. August 1847, - død 11. Oktb. 1925
Gift 20. 11. 1879 med Gaardmand Niels Jørgensen
i Tumbøl, født 19. Marts 1847, - død 8. Juli 1921.

Højmdals Trykkeri, Aabenraa

1 9 4 1